Електронска ревија

3. БРОЈ

ПРОСВЕТИОНИК

2/2021

УДРУЖЕЊЕ ГРУЖАНСКИХ УЧИТЕЉА

Електронска ревија ПРОСВЕТИОНИК
Линк – www.prosvetionik.edu.rs
Контакт: redakcija@prosvetionik.edu.rs

Издавач:
Удружење гружанских учитеља

За издавача:
Биљана Вуловић, председница Удружења гружанских учитеља

Година II
Број 3 (2/2021), Крагујевац - Београд

ISSN - 2738-1285
COBISS.SR-ID - 30334217
Ревија излази тромесечно

Редакција
Биљана Вуловић
др Маша Ђуришић
мр Мирјана Пајић
мср Јелена Стефановић
Бојана Тубић

Дизајн и прелом
Исидора Комленовић

УДРУЖЕЊЕ
ГРУЖАНСКИХ
УЧИТЕЉА

Поштовани читаоци, колеге и сарадници,

Са великим задовољством вам представљамо трећи број електронске ревије *Просветионик* која је у новом дизајнерском руху.

Трудићемо се да садржаји *Просветионика* буду интересантни, корисни и доступни што већем броју читалаца који користе савремене технологије и друштвене мреже. Жеља нам је и да вас мотивишемо да постанете наши сарадници пишући о свом и раду својих колега, као и о темама које су актуелне за наставнике, родитеље и ширу читалачку публику.

Електронска ревија *Просветионик* је намењена просветним радницима и свим поштоваоцима просветитељске мисије. Регистрована је у Националном ISSN центру Србије, ISSN (Online) под бројем 2738-1285. Рађена је са жељом да представи изузетне појединце међу просветним радницима, често борце са ветрењачама, оне који не одустају и верују да је просвета увек била и биће светионик знања, у шта верују и њени издавачи. Желимо да представимо све оне људе који препознају квалитет нашег образовања, њихов рад и тежњу ка бољем, као и примере добре праксе реализоване у школама широм Србије којих је много.

Позивамо све колеге који с љубављу раде у образовању, рефлексивне практичаре, да нам пишу о актуелним темама, постигнућима својих ученика и начинима како су до њих стигли, где је ту улога наставника, родитеља, ширег окружења, праћењу напредовања ученика, оцењивању, планирању наставе, раду и резултатима школских тимова, акционим истраживањима, начинима пружања подршке ученицима, сарадњи с родитељима, колегама...

Хајде да заједно ширимо просветитељску мисију коју нам заветоваху Свети Сава, Доситеј, Вук и многи дивни људи на које се угледамо.

Редакција електронске ревије *Просветионик*

Садржај

Разговор са...

1.1. Јасмина Ђелић..... 6
1.2. Владе Дивац..... 11

Ризница стваралаштва

2.1. Миланка Берковић..... 14
2.2. Јелена Враговић..... 18
2.3. Нада Кљајић..... 25
2.4. Лили Арсова..... 26

Личности које нас инспиришу

3.1. Зарија Вукићевић..... 27
3.2. Образовање – пут којим се радо иде... 30

Из наше учионице

4.1. Миомир Дејановић..... 33
4.2. Дијана Обрадовић..... 36

Примери добре праксе

5.1. Радионица „Папир, камен, маказе”.... 40
5.2. Час у кући Ђуре Јакшића..... 44

Из угла педагога и психолога

6.1. Бродић поверења..... 48

Из живота школе

7.1. ОШ „Бранко Радичевић”, Седларе..... 51
7.2. Медицинска школа и Економско - трговинска школа,Краљево... 55
7.3. ОШ „Краљ Милутин”, Грачаница..... 59
7.4. Српске школе на Косову у 19. веку..... 62

Божански сусрети

8.1. Васкрс..... 65

Лепоте Србије

9.1. Рудник, кров Шумадије..... 67
9.2. Занимљивости града Београда..... 70

Препоручујемо

10.1. Развијање социјалних вештина..... 73
10.2. Ваннаставне активности – огледало школе..... 75
10.3. Читалачки маратон, читалачки клубови..... 77

Овај број припремиле

11.1. Биљана Вуловић..... 81
11.2. Маша Ђуришић..... 82
11.3. Исидора Комленовић..... 83
11.4. Мирјана Пајић..... 84
11.5. Јелена Стефановић..... 85
11.6. Бојана Тубић..... 86

Унапређивање формативног оцењивања у функцији напредовања ученика

Оцењивање ученика је „врућа" тема и врло често у фокусу, не само стручне јавности. Истраживачки налази и резултати праћења рада школа јасно указују на то да су функције оцењивања суштински одвојене од процеса учења, да постојеће сумативно оцењивање није довољно у функцији напредовања, а да се о формативном оцењивању недовољно зна, и на теоријском и на практичном плану. Према резултатима спољашњег вредновања рада школа, наше школе су најслабије у области оцењивања и праћења напредовања ученика.

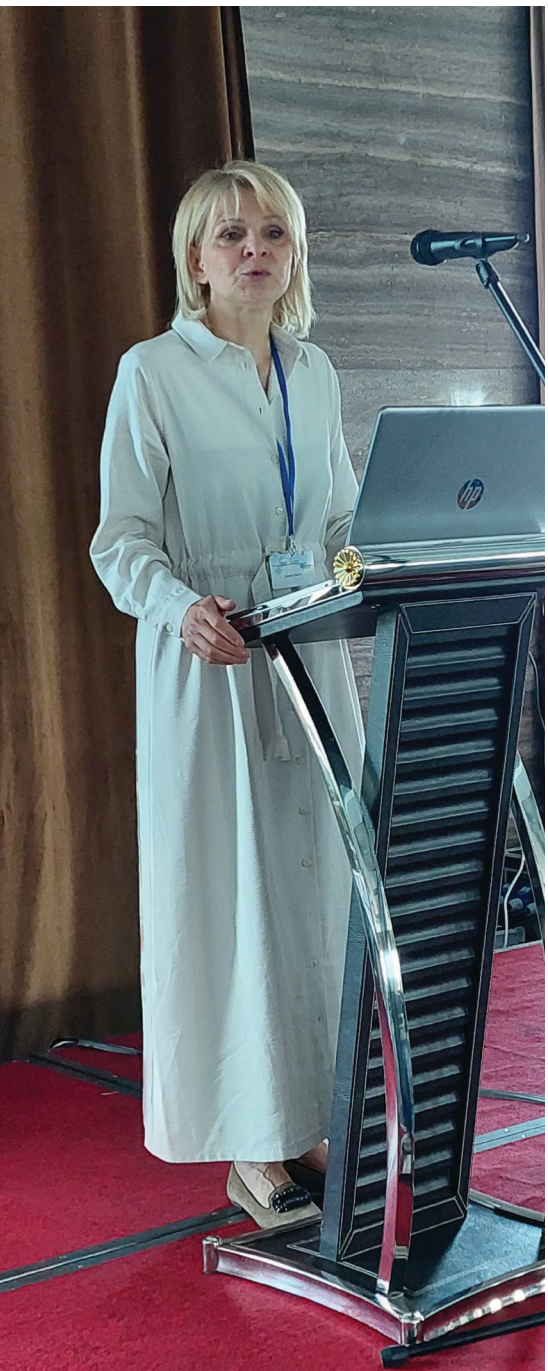

Са друге стране , резултати бројних истраживања и студија показују да када постоји оцењивање које је у функцији учења (формативно оцењивање), можемо очекивати да се оно позитивно одрази на постигнућа ученика, квалитет учења, па чак и на њихов емотивни и социјални развој.

У нашем систему постоји доминација нумеричког оцењивања на петостепеној скали (оцењивање на скали од 1 до 5), али се овај квантитативни приказ постигнућа у напредовању ученика никако не може сматрати целовитим и самим тим довољним. Бројчана оцена није довољно корисна информација за ученике и родитеље, али и за наставнике на следећем нивоу образовања. Унутар исте оцене јавља се и велика варијабилност, а критеријуми за школске оцене значајно се разликују од школе до школе.

Већ дуже време наставници указују на то да ученици углавном уче за оцену, а не за знање и да уче само оне садржаје који ће бити оцењивани. Оцењивање је тако најчешће одвојено од учења, а сама оцена представља главну копчу у односу ученик – наставник. Као производ свега наведеног, оцена постаје и главна тема у комуникацији родитељ – наставник.

На основу анализе стања у нашој образовној пракси можемо закључити да формативно оцењивање није одлика рада већине наставника.

Министарство просвете,
науке и технолошког развоја

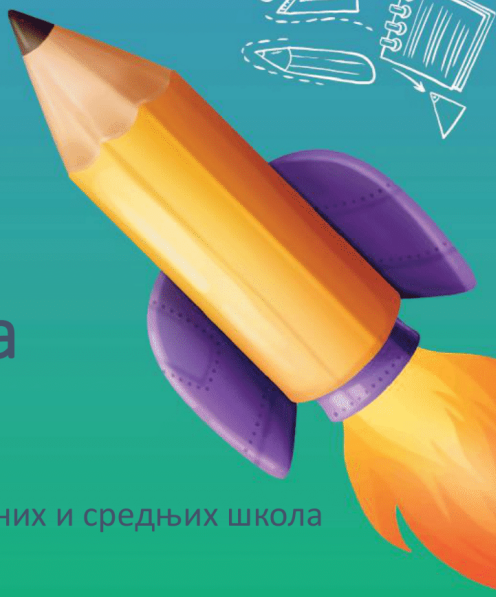

Унапређивање формативног оцењивања посебно у условима наставе на даљину

Дванаести међународни симпозијум за директоре основних и средњих школа
Златибор, 17-19. мај 2021. године

Теоријске основе формативног оцењивања

Знање је активно, процесно, а социјални фактори имају важну формативну улогу (конструктивистички приступ). Задатак наставника је да утврди шта и колико ученик може да уради уз помоћне алатке и спољну подршку. Оцењивање јесте саставни део учења и зато захтева планирање, али и евалуацију.
Формативно оцењивање омогућава сагледавање обима, темпа и квалитета напредовања ученика, уочавање остварених исхода учења у претходном периоду, и што је посебно значајно, постављање наредних корака. Овакав вид оцењивања је интегрисан са наставом и на идеалан начин обезбеђује неометан процес процењивања које обухвата давање смерница, а затим и поновно процењивање и давање нових смерница.

Зашто нам је ово важно?

У бројним истраживањима је потврђена позитивна корелација између формативног оцењивања и мотивације ученика и њихових постигнућа. Формативно оцењивање представља целовит приступ у раду наставника - планирање праћења, вредновања и давања повратних информација; разноврсно оцењивање, од тестова до спонтаних повратних информација које се добијају „у моменту"; оно је интегрисано са учењем и флексибилно је; даје јасна упутства како да се коригује учење и на који начин може да се прилагоди настава на основу добијених података о напретку. Од још веће важности је то што се на овај начин ствара окружење пуно подршке и снажи се поверење код ученика, долази до охрабривања самооцењивања и вршњачког оцењивања, а кроз све ово, одређују се и јасни, конкретни циљеви учења. Поступци вредновања морају имати функцију даљег учења.

Неке стратегије у развоју формативног оцењивања

1. Конкретизација циљева учења заједно са ученицима

1.1. Рашчланите циљеве учења на почетку наставног часа и то тако да их ученици разумеју;
1.2. Користите ове циљеве као основу за постављање питања, задатака и размену информација о примерима које користите током наставе;
1.3. Процените те информације у односу на постизање наставних циљева ради упознавања са наредним корацима планирања.

2. Пружање помоћи ученицима за препознавање стандарда постигнућа којима теже

2.1. Пружите јасне критеријуме за успех и повежите их са циљевима учења/стандардима постигнућа/исходима;
2.2. Реците ученицима да су остварили стандарде постигнућа/исходе (када је то утврђено);
2.3. Испишите најбоље примере на табли;
2.4. Прикажите рад ученика који показује напредак.

3. Повратне информације омогућавају ученицима да се упознају са наредним корацима и начином на који ће их реализовати

3.1. Пружите усмене и писане повратне информације;
3.2. Уверите се да су повратне информације корисне и позитивне, да идентификују да је ученик добро урадио задатак, шта треба да уради да би побољшао рад и како то треба да уради;
3.3. Уверите се да су наредни кораци примерени групама ученика или ученицима понаособ.

4. Подршка у развоју убеђења да сваки ученик може да побољша свој рад

4.1. Утврдите мале кораке који омогућавају ученицима да самостално и са самопоуздањем виде свој напредак;
4.2. Подстакните ученике да објасне своје мишљење и да га образложе у окружењу које је за њих сигурно (без омаловажавања, подсмеха, ругања или игнорисања).

5. Учешће наставника и ученика у разматрању и приказивању информација о оцењивању

5.1. Прикажите заједно са ученицима кораке које су спровели током решавања неког задатка;
5.2. Решите неке задатке ради пружања квалитетних информација (са посебним нагласком на процес, а не на исправљање одговора);
5.3. Пружите ученицима довољно времена да покажу оно што су научили и разумели, али тако да буду слободни да отворе питања са којима још увек имају потешкоћа;
5.4. Размотрите своје планирање, процените квалитет задатака које задајете, ресурсе, као и резултат ваше процене и процене ученика.

6. Укључивање ученика у вршњачко оцењивање и самооцењивање

6.1. Омогућите да ученици разговарају о ономе што су научили и о ономе што је за њих било тешко у достизању циљева учења;
6.2. Подстакните ученике да раде заједно, фокусирајући се на побољшање постигнућа;
6.3. Затражите од ученика да изразе мишљење и да кажу како су дошли до решења;
6.4. Дајте довољно времена ученицима да размисле о свом учењу (како уче);
6.5. Утврдите заједно са ученицима врло конкретне наредне кораке у учењу.

Редакција

Разговор са...

ДИВ

Владе Дивац, див спортиста, див родитељ, див човек, див у сваком погледу! Зашто некога ко поседује моћ и славу занима *Просветионик*?
Зато што га моћ и слава нису понели, већ их правилно каналише и усмерава. Таква особа и треба да има утицај на младе. Угледајмо се на Дивца, јер је за њега породица, дух заједништва и пријатељство покретач. Да не грешимо, видећете из приложених фотографија, где се један светски познати див не одриче корена и ужива у свом родном Пријепољу.

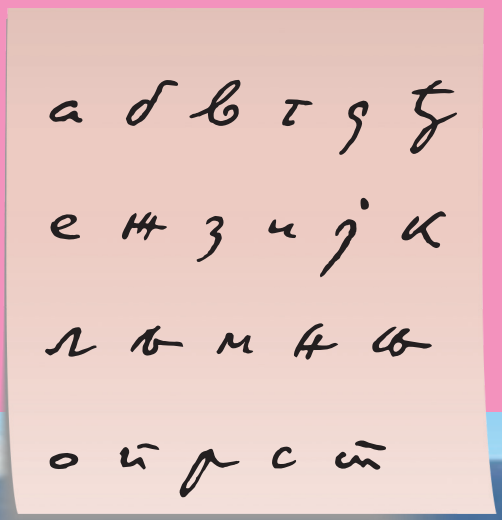

Велику част и задовољство уредништву *Просветионика* представља реч човека који својом делима просвећује и упућује младе, а и оне мало старије, на праве животне вредности. Ретко ко би од светски познатих личности удостојио ревију у повоју својом речју. Захваљујемо му што је препознао сопствене циљеве у нашима.

Знамо да професионални спорт диктира начин живота. Сећате ли се своје основне и средње школе? Да ли је нека особа, учитељ или наставник, оставио посебан траг у Вашем животу? Колико Вас је усмерио?

Сваки учитељ, наставник, професор, тренер оставио је дубок траг у мом развоју. Ја сам им веома захвалан. Са мном је највише радио тренер из Краљева - он ми је био и тренер, и друг, и родитељ. Усмерио ме је на пут моје будуће каријере. Зове се Милован Богојевић.

Какво је било ваше васпитање? Шта сте од својих родитеља научили, а трудите се да примените сами као родитељ? Које су Вас њихове реченице нервирале, а сада их сами понављате и видите да је све било за Ваше добро?

Највећи дар који сам добио од својих родитеља је што нису постављали границе мог успеха, а истовремено нису имали велика очекивања од мене. Ја сам са 14 година отишао од куће и сада се тешко могу сетити које реченице мојих родитеља су ме нервирале. Постао сам рано самосталан и незвисан. Да бисмо били слободни морамо преузети одговорност за свој живот, своје одлуке, за своје успехе, али и за своје грешке.

Чиме се Ви и Ваша супруга руководите приликом васпитања деце?

Приликом васпитања деце, супруга и ја сматрамо да је најважније показати личним примером, дати довољно подршке и пружити много љубави.

Родитељ сте троје деце. По чему је свако Ваше дете посебно и како приступате индивидуалном васпитању? Колико им помажете у остваривању циљева, а колико их пуштате да своје циљеве сами остваре?

Сва троје имају различита интересовања и карактере. Ми као њихови родитељи им дајемо подршку и савете, али се трудимо да се не мешамо у њихове одлуке. Увек смо их учили да радом, дисциплином, вером у себе и фер-плејом могу да достигну велике циљеве. Оно што стално истичемо је да никада не треба да се упоређују са нама, нити са било ким другим, јер свако је посебан на свој начин. Трудимо се да схвате да не морају бити милионери и славни, да би били успешни.

* фотографије су из породичног албума

Реците нам нешто о свом хуманитарном раду.

До сада нам се придружило 700 000 људи који кроз разне акције помажу фондацију. До сада је фондација помогла више хиљада људи кроз разне пројекте и то је један од наших највећих успеха.

Прошли сте цео свет, али да се вратимо завичају. Пријепоље и Краљево су градови за које вас веже детињство и рана младост. Која Вам је прва асоцијација када поменемо ова два града?

Безбрижност прва, а друга асоцијација су преци.

Владе Дивац је особа која је дотакла звезде и која нам је учинила част да говори о целоживотном образовању духа и васпитању личности. Из његових речи видимо да он не жели да буде идол, чак ни својој деци, већ тежи да их васпитава личним примером. Ако употребимо његов лик да учимо по моделу и ако нам послужи као нека врста социјалног учења, онда је изгледа и нама успех загарантован. Владе Дивац је одличан модел и управо зато је он био сјајан саговорник за ревију *Просветионик*, јер својим ликом просвећује и просветљује. Још једном – велико хвала што је своје идеје препознао у нашим.

Бојана Тубић,
Биљана Вуловић

Миланка Берковић, друго име креативности

Очекивања родитеља од једног учитеља су огромна и увек се кроз искуство стиче утисак да се у млађим разредима више пажње посвећује приоритетним предметима - Српски језик, Математика, Свет око нас, Природа и друштво. Зашто нам се чини да су остали предмети неправедно запостављени? Можда, зато што се нереално сврставају у вештине и посматрају кроз таленат. Наравно да учитељи не могу да утичу на настанак талента, али могу да га развијају и негују. Шта ћемо, у том случају, са децом која нису талентована? Одговор је једноставан. Сваки учитељ развија љубав према одређеној уметности и то је његов приоритетни задатак.

Миланка Берковић је неуморни креативац и сањар који снагу црпи из дугогодишњег рада са децом. Ради као учитељ и педагошки саветник у Основној школи „Филип Вишњић" у Београду. Иноватор је и истински заљубљеник у своју струку.

Свој рад прилагођава способностима ученика, мотивише их и упућује на тимски рад. Њени ученици су иницијатори, организатори и реализатори наставних садржаја. Они истражују, креирају и самостално проналазе решења. Миланка својим ученицима прилази са извесном дозом хумора и на тај начин ствара подстицајну и ведру атмосферу у одељењу. Код деце гаји позитиван такмичарски

дух, учи их да размишљају критички и да примењују научено. Својим ставом јача њихово самопоуздање, развија емпатију и охрабрује радозналост, јер има безгранично поверење у напредак, развој и раст својих генерација.

Миланка је аутор и коаутор стручних радова, уџбеника, радних свезака и дидактичких игара. Аутор је едукативних прича на енглеском језику, лектор и коректор неколико књига, рецензент и евалуатор неколико уџбеничких комплета. Идејни је творац и реализатор неколико пројеката везаних за наставне и ваннаставне активности у школи у сарадњи са другимшколама и установама. Ангажована је као спољни сарадник ЗУОВ-а, рецензент, руководилац Тима за међународну сарадњу и предавач у оквиру прекограничних пројеката за очување народне традиције и повезивање националних вредности.

Највећа постигнућа су јој, као аутору и ментору, песничке радионице „Млади песници". Учесници њених радионица су награђивани бројним признањима на Републичким и међународним такмичењима. Активности песничке радионице су: песнички часови и дружење са песницима, присуство промоцијама, учешће на разним фестивалима у земљи и иностранству, сарадња са дечјим листовима и сајтовима, повезивање са сличним секцијама из других школа и институција. Круна свега је објављена збирка песама.

Менторство је Миланку подстакло да буде пример деци и као писац. Написала је неколико прича и песама које су објављене у часописима, антологијама, зборницима и у саборнику духовне и родољубиве поезије.

Опера Седра

Поред богате биографије у раду са децом, написала је и либрето за оперу „Седра". У њој је приказан вековни прогон српског народа. Либрето је настао на основу аутентичних догађаја из породице др Владе Батножића који је покренуо пројекат и чијом идејом је вођен тим за стварање опере. Композитор опере је Мирољуб Аранђеловић Расински, наш еминентни уметник, који је добио неколико награда за компоновање и стваралаштво. Тања Андријић, оперска уметница и председница удружења хора „Краљица Марија", подржала је пројекат и на премијери опере изнела неколико ликова.

Опера „Седра" је изведена премијерно 17. децембра 2018. године на Коларцу у Београду. Пројекат је био подржан од стране Министарства културе Републике Србије, Представништава Републике Српске и других донатора, а пропраћен је од стране многобројних медија у Београду, Новом Саду и Бањалуци. Неки критичари назвали су ову оперу „делом од националног значаја".

Опера је добила име седра, по седиментној стени, која настаје у бистрим и хладним водама. У алегоријском значењу, седра у опери представља камен овоземаљске чистоте. Његова бистрина и чистота представљају брану између земаљског живота и вечности за невине душе које траже мир за себе и своје најмилије. Седра је камен који израња ради наших предака и опомиње на повратак потомства у завичај и неговање истинских вредности. Писање либрета је био велики изазов за њеног аутора. Захтевао је да историјске чињенице и истините приче буду сажете у пет слика либрета као историјско-музички приказ прогона једног народа. Опера прати вековно страдање и нестанак Срба, посебно са простора Крајине око реке Уне. Приказује догађаје још од времена турске владавине, прве сеобе и живот граничара на аустроугарској граници. Осликава тешко време Првог и Другог светског рата – време највећих страдања на балканским просторима. Дотиче се и последњег прогона Срба деведесетих година прошлог века после кога земља Крајишника остаје скоро етнички чиста.

„Седра" почиње легендом о вили која

преко реке Уне преноси цркву и бива устрељена. У реци се претвара у седру, чувајући крст – вечити симбол вере и наде у спасење. Српски народ вековима прати несрећа због неостварене жеље коју је и сам Господ благословио. Како се невоље смењују и животи пролазе, сазрева време и за опрост, а расељен српски народ проналази своја огњишта на пустим банијским пределима под крстом вековне жеље.

Сањала сам снове о крсту и седри
тамо где се Уна у кориту ведри...

http://www.kolarac.rs/koncerti/opera-sedra-ponedeljak-17-12-2018-u-20-sati-velika-dvorana/
https://banskidvor.org/premijerno-izvodjenje-opere-sedra/
https://ssr.org.rs/u-beogradu-izvedena-opera-sedra-koja-govori-o-stradanju-srba-iz-krajine/
https://rs.sputniknews.com/zivot/201908021120527309-golgota-srba-na-jedan-sasvim-nov-nacin-video/
https://www.novosti.rs/%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8/%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0/%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%B6%D0%B5.409.html:783719-%D0%A3%D0%A7%D0%98%D0%A2%D0%95%D0%89%D0%98%D0%A6%D0%90-%D0%9D%D0%90%D0%9F%D0%98%D0%A1%D0%90%D0%9B%D0%90-%D0%9B%D0%98%D0%91%D0%A0%D0%95%D0%A2%D0%9E-%D0%97%D0%90-%D0%9E%D0%9F%D0%95%D0%A0%D0%A3-%D0%A1%D0%95%D0%94%D0%A0%D0%90-%D0%9F%D0%B5%D1%82-%D1%81%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D1%81%D1%80%D0%BF%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B3-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D1%9A%D0%B0

Редакција

Јелена Враговић

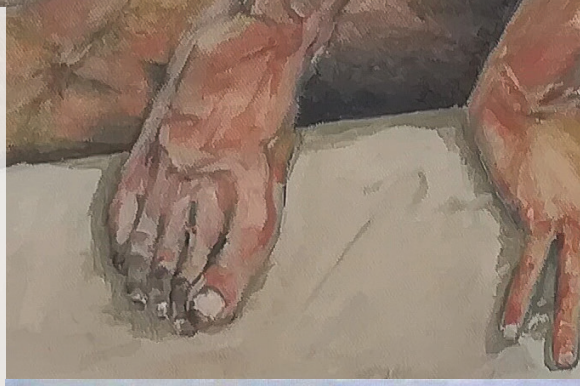

Јелена Враговић, библиотекарка, учитељица, сликарка, председница Центра за права жена у Вршцу, чланица Менсе Србије, чланица Удружења ликовних уметника Србије и Клуба ликовних уметника Вршца, сарадница Учитељског факултета у Београду, у вежбаоници Методике наставе физичког васпитања и Методике наставе математике.

Први корак ка изложбама и сликарским колонијама био је рад на стаклу на Смотри ликовног стваралаштва аматера Србије 1999. године који је освојио прву награду. У сликању су је привлачили различити мотиви.

1. Портрети старих особа у свакодневним пословима, ухваћени тренутак
2. Коњи, снага, лепота, независност, спутаност, нежност, доброта, искреност, лепота њихових очију
3. Банатски пејзажи
4. Мушки акт, актови мушкараца у актуелном друштвеном тренутку приказани у различитим грчевитим положајима, у тражењу, борби или у положајима који указују на несигурност и потребу за заштитом.

Vragovic J. 19.

Приказ уметничке активности

Самосталне изложбе:

1. Дом ваздухопловства галерија ИКАР, Земун, 12 - 24.11.2020.
2. Културни центар Вршац, онлајн, 2020.
3. Дом војске Културни центар, Вршац, 2019.
4. Дом војске Културни центар, Вршац, 2017.
5. Студентски културни центар, Ниш, 06.10. – 20.10.2009.
6. Галерија „Мадам“, Панчево, 2004.

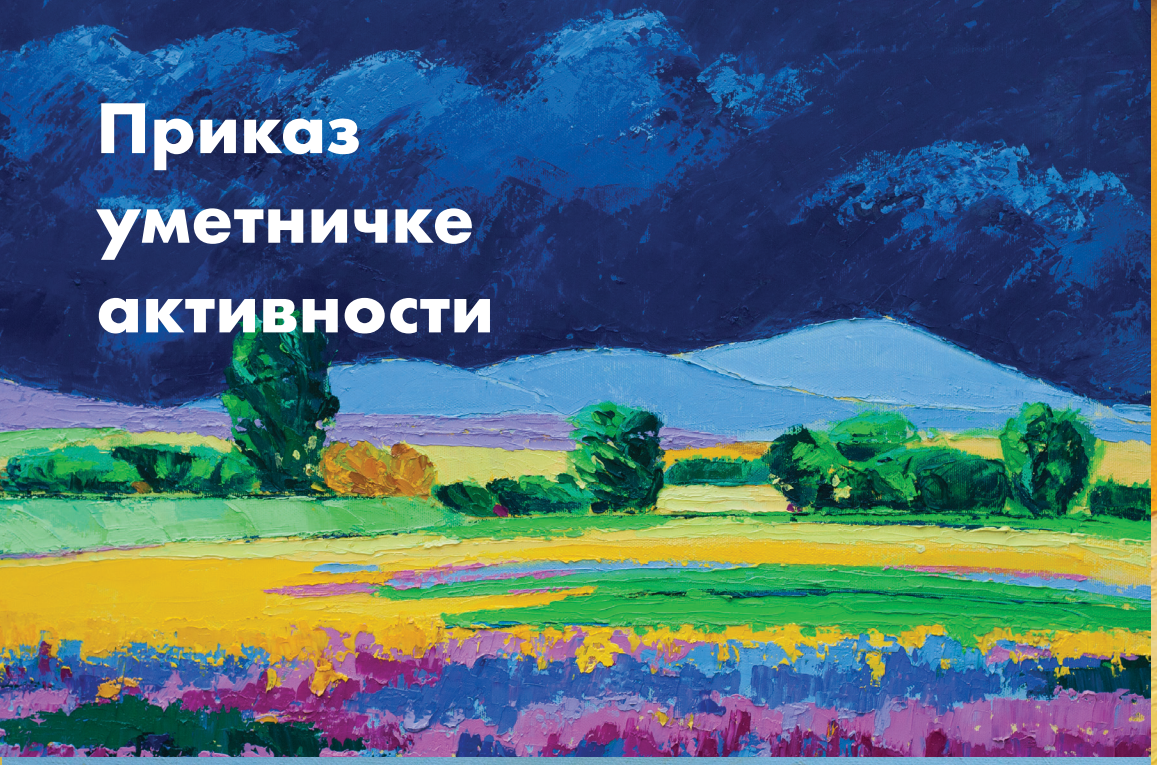

Колективне жириране изложбе:

1. „22. Пролећни ликовни салон", Галерија Центра за културу „Масука", Велика Плана, 2021.
2. Поглед у неочекивано, Уметнички павиљон „Цвијета Зузорић", Београд, 2021.
3. Салон „DivArt" „Буђење", 2020.
4. MajdanArt, Беле ноћи, 2020.
5. 2nd International Online Exhibition, School of Art Jaleswar, India, 2020.
6. 3rd International Online Art Exhibition for woman https://www.youtube.com/watch?v=wqCwCU2OUVQ , School of Art Jaleswar, India, 21. 9 -22.10.2020.
7. International Art Exhibition, SPPAA Prabal Pranks Academy Of Arts And Rotary Art Academy, 2020.
8. 31. октобарски ликовни салон, Центар за културу, Ковин, 2017.
9. II „VoVa- MiniArt", Културни центар и библиотека, Балатон, Мађарска, 2011.
10. II „VoVa- MiniArt", Културни центар и библиотека, Балатон, Мађарска , 2009.
11. „На сва уста", Међународна изложба ликовног стваралаштва, Завичајни музеј Јагодина, 2000.

Награде:

1. Трећа награда на Изложби минијатура „ВоВа" мини Арт, Мађарска, 2011.
2. Дипломе за оригиналан приступ ликовном делу на 28. смотри ликовног стваралаштва аматера Србије, Чачак, 2008.
3. Похвале Савеза на Смотри ликовног стваралаштва аматера Србије 98. Београд
4. Трећа награду на Смотри ликовног стваралаштва аматера, Нови Сад, 2003.
5. Похвалу на Смотри ликовног стваралаштва аматера, Нови Бечеј, 2005.
6. Другу награду на 5. смотри ликовног стваралаштва аматер, Нови Сад, 2004.
7. Носилац је признања за најтрофејнијег ликовног уметника аматера Војводине 2009. године

Колоније

1. Друга ликовна колонија „LETO (π) ART" у склопу пиротског културног лета, 2014.
2. Хуманитарна ликовна колонија, Бања Лука, Република Српска, 2014.
3. Међународна ликовна колинија „Љубав и разумевање", Каменари, Црна Гора, 2014.
4. Ликовна колонија „Моја вода" 2. октобар, Вршац, 2014,2015,2016,2017.
5. 40. сисевачка ликовна колонија – Културни центар Параћин, Параћин, 2015.
6. Хуманитарна ликовна колонија, Бања Лука, Република Српска, 2015.
7. Ликовна колонија Тара, 2015.
8. II међународна ликовна колонија Будва, Црна Гора, 2016.
9. Ликовна колонија Подрум Миљевић, Фрушка гора, , 2016.
10. Ликовна колонија „Мали Зворник 2017"
11. Ликовна колонија „Корени", Коњарник, 2017.
12. Међународна ликовна колонија „Боксит и боје", Милићи, Република Српска, 2017.
13. 15. међународна хуманитарна ликовна колонија „Живот је уметност" Колонија МС, Нови Кнежевац, 2017.
14. Ликовна колонија „Козара", Босна и Херцеговина, 2017.
15. Међународна ликовна колонија Gernik Art Camp, Румунија, 2018.
16. 16. међународна хуманитарна ликовна колонија„Живот је уметност" Колонија МС, Нови Кнежевац, 2018.

17. Међународна ликовна колонија „Art simpozijum", Сребрно језеро, 2018.
18. Ликовна колонија „Тамбурица фест 2018" Гложани, 2018.
19. Међународна ликовна колонија „Боксит и боје", Милићи, Република Српска, 2018.
20. Ликовна радионица - Жагубица, 2018.
21. Ликовна колонија „Мали Зворник ", 2018
22. Сликарска колонија Совљак 2018, Богатић, 2018.
23. Ликовна колонија „Тара", 2019
24. 17. међународна хуманитарна ликовна колонија „Живот је уметност" Колонија МС, Нови Кнежевац, 2019.
25. 29. ликовна колонија „Kosmik Art", Војка , 2019.
26. Ликовна колонија „Чачак 2020" у Овчар Бањи, Дом културе Чачак, 2020.

Аутор је и илустрације за две књиге: „Брачни лавиринт", др Љубице Стојковић и „Сребрне бајке", Драгославе Шаулић.

Инстаграм: @jelenavragovic

Редакција

Песме једне учитељице

Нада Кљајић је рођена 1969. године. Запослена је као професорка разредне наставе у Основној школи „Доситеј Обрадовић" у Опову, издвојено одељење Основне школе „Олга Петров" у Баранди. Удата је и има двоје одрасле деце, сина Душана и кћер Теодору. Уз активан и успешан наставни и ненаставни рад, бави се писањем, сликањем, креативним радом, рекреативно фолклором и плесом. Сликањем се бави од 1998. године, а писањем од 2004. године. До сада је учествовала на бројним колективним и самосталним ликовним изложбама. Објавила је осам књига, три за одрасле и пет за децу. Добитница је бројних награда и признања за свој уметнички и педагошки рад са ђацима.

ДОК МЕ ИМА

Док ме има, волећу реке, поља и широко небо.
Док ме има, цветаћу у сваком пупољку и цвету.
Док ме има, зеленећу се пољима и шумама.
Док ме има, трчаћу планинама и горама.
Док ме има....
Док ме има....

ШАРОВ

По дубоком снегу у ноћи глувој,
Пас је храбро следио траг
Како би се што пре вратио
И радосно прешао познати праг.
Ово је тек једна ноћ у низу
Којом је Шаров ишао већ,
Пред очима лебди газдин смех
И топла, мила, каљава пећ.
Не зна куцов да газде нема,
Да га је одавно „прогут'о" мрак.
Он, њуши, јури и упорно тражи
Познати мирис, бар неки знак....

Књижевни кутак

Лили Арсова, рођена је 6. новембра 1967. у Велесу, где живи, ради и ствара. Професорка је у Основној школи „Васил Главинов" више од 25 година.
Додатна мотивација су јој успеси које ученици постижу на локалном, националном и међународном нивоу у областима ваннаставних активности. Активно учествује и спроводи многе пројекте у школи и изван ње.

За свој професионални рад 2017. године проглашена је најбољим наставником у Македонији. Аутор је седам књига за децу, поезије, прича, бајки, драмских текстова. Награђена је на многим догађајима и такмичењима.
Председник је Удружења писаца „Коста Солев Рацин", координатор државне манифестације „Дечји сусрети Солева Рацина" 2014-2020, пројекта „Лик и дело Колета Неделковског" 2017. и координатор „Вики клуба Велес" на Википедији на македонском језику .

Слободно време проводи са породицом у шетњи на оближњим планинама где црпи енергију.

Песма коју објављујемо добитница је „Гранд Прика" за најлепшу песму за децу на међународној књижевној манифестацији, првом фестивалу поезије за децу „Песме 2018".

Биљана Вуловић
Бојана Тубић

ПОЗДРАВУВАМЕ

Кога денотнаутро се буди,
кога со роса лицето си го мие,
кога сончев зрак се руди,
со добро утро се поздравувамение!

Кога денотконпладнеита,
кога сонцето златни зраци лие,
кога денот се исполнува,
со добар ден се поздравувамение!

Кога ќепотемнисиното небо,
кога сонцетозадридотќе се крие,
кога квечерината превез спушта,
со добра вечер поздраветевие!

Кога сјајна звезда на небо броди,
кога ноќта ко завеса се спушта,
кога во очи сонотќе се роди,
со добра ноќпоздраветевие!

Лили Арсова

Зарија Д. Вукићевић

Зарија Д. Вукићевић један је од ретких, а можда и једини Крагујевчанин, који се у XX веку школовао на Кембрицу. Рођен је 4. јуна 1899. године у Ваљеву, од оца Драгутина, председника суда и адвоката и мајке Христине, рођене Протић. Основну школу и пет разреда Гимназије је завршио у Крагујевцу када, као добровољац, приступа штабу Шумадијске дивизије у Првом светском рату. Као петнаестогодишњак са српском војском је прешао Албанију и јануара 1916. године стигао на Крф. У марту исте године са групом српских ђака отпловио је са Крфа за Француску, а крајем априла одлази у Енглеску на даље школовање у Оксфорд, а затим на Кембриџ. Након положене матуре студира енглески језик и књижевност на Универзитету у Кембрицу. Његов, две године млађи брат Владета, такође је студирао у Енглеској у Абертвилу у Велсу. Зарија је радио као дипломата, а једно време и као председник Лиге народа у Женеви. Положивши испите са највишим оценама, добио је наградну стипендију. За време студија одржао је низ предавања о својој земљи Србији. Године 1920. услед породичних прилика, враћа се у Србију и прихвата се службе у Енглеској банци у Београду. Завршне испите полаже на Београдском универзитету са највишим оценама - енглески језик и књижевност и југословенску књижевност.

У међувремену одржао је предавања у Женеви и Паризу о Југославији. Своју прву збирку приповедака „Кад судбина флертује" издао је 1932. године.

Био је управник Народне библиотеке у Крагујевцу у два наврата, председник спортског клуба „Шумадија", председник Академског позоришта, сарадник листа „Глас шумадије", оснивач и уредник листа

„Јавно мњење" и председник и члан многих културних друштава и удружења.

После проведених десет година у Крагујевцу, прелази на рад у Министарство иностраних послова 1933. године, а потом и на место секретара Дворске канцеларије краља Александра II Карађорђевића. Наредне године према одлуци Краља требало је да пређе у Лондон да буде од помоћи за време школовања младог престолонаследника Петра, али због трагичне погибије краља Александра II Карађорђевића тај план се није остварио. У Дворској канцеларији остаје и за време намесништва принца Павла Карађорђевића. Од 1939. до 1941. године је био шеф Административног одсека у Централном пресбироу, а након тога и начелник Дворске канцеларије краља Петра II Карађорђевића, а одмах по капитулацији је пензионисан.

Књижевним радом наставио је да се бави и по доласку у Београд. Писао је приповетке, критике, приказе и предавања. Историјску монографију „Црква Светог Ђорђа на Опленцу" објавио је 1935. године. Другу збирку приповедака „На животним кривинама" објавио је 1936. године, коју је критика похвално оценила. За време окупације два пута је био ухапшен, 1942. године је био је у логору на Бањици, а 1944. од стране Гестапоа.

После ослобођења био је хонорарни чиновник у Министарству информација, након тога је пребачен на рад у Министарство иностраних послова и убрзо бива пензионисан, 1946. године. Неколико година након пензионисања одлази у Опатију где се бави преводилаштвом и живи до своје смрти 1978. године. Сахрањен је у породичној гробници на Варошком гробљу у Крагујевцу.

Сведок је многих историјских догађаја и разноврсних послова које је обављао,

по сопственом признању, најбољих десет година живота било му је за време обављања професорског позива у Мушкој гимназији у Крагујевцу од 1924. до 1933. године. Предавао је француски и српски језик и југословенску књижевност .

Запажене су му преписке са Милошем Црњанским, Јованом Дучићем, Исидором Секулић, Десанком Максимовић, Владиком Николајем Велимировићем.

До краја живота је био носталгичан и емотивно везан за Крагујевац, посебно за Винограде и имање које је његов отац Драгутин купио 1883. године, на коме се налазе два храста стара преко три стотине година под којима се као дете играо, а касније одмарао и писао своје прве приповетке.

Зарија Д. Вукићевић је оставио своју богату библиотеку, архиву и рукописну грађу

Народној библиотеци „Вук Караџић" у Крагујевцу у виду легата.
Библиотека је до сад издала репринт монографије „Црква Светог Ђорђа на Опленцу", 1990. године; Англосаксонски медаљон", 2002; „Вечера у краљевском двору", 2003; „Есеји, предавања, успомене", 2007; „Дневник из првог светског рата", 2014; „На Двору Карађорђевића", 2020; „Приповетке I.", 2020. године.
Крајем 2020. године Народна библиотека „Вук Караџић" у Крагујевцу организовала је изложбу под насловом „Можда ће се једном видети колико сам волео своју земљу и свој народ", Зарија Д. Вукићевић, професор, библиотекар, књижевник, преводилац и дипломата.

Јелена Б. Вукићевић

Образовање - пут којим се радо иде

„Где ја стадох, ти продужи...”

Старији и искуснији људи кажу да човек не бира професију, већ да често она одабере њега. Када се има у виду да су се први ауторитети који су обележили наше одрастање и који су формирали наш систем вредности на разне начине бавили одређеном професијом, интересовање за област коју она покрива готово да је неминовност. У раном детињству од мајке Снежане Аврамовић, учитељице у ОШ „Милован Глишић” Ваљево, слушала сам приче о послератном образовању и васпитању деце и омладине у чему је њен отац, а мој дека, Драгиша Симић као секретар комитета Савеза комуниста у ваљевском срезу настојао да допринесе својим идејама и иницијативама. Наиме, свестан важности улоге омладине у изградњи и развоју тадашњег друштва сагледавао је потребе, интересовања и таленте младих људи и с друге стране потенцијални свеукупни друштвени напредак, тражећи начине да се неке спортске, културне, уметничке и друге активности примене у раду

са, како се у то време говорило, „народном омладином". Указујући у ауторском тексту у локаном недељнику „Напред" (Ваљево, 12. јуна 1953. године) на допринос Омладинске организације у васпитавању младих људи, мој деда истиче да ти успеси могу бити много већи уколико та организација добије подршку друштвених и масовних организација, Савеза комуниста, школе и породице. Будући да су и у оно време млади показивали афинитете према спорту, позоришту, фолклору, као и посебно женски део, према шивењу, обради земље, покућству, истицао је да томе треба поклонити више пажње. Млади Ваљевци, како они из градског језгра, тако и они са сеоског подручја, били су заинтересовани да похађају разне курсеве, слушају предавања, тренирају и сл. Стога је деда предлагао својим партијским сарадницима да се издвоје нова средства за изградњу спортских терена, организацију културно-уметничких активности и курсева на којима би се стицала знања и вештине из области пољопривреде, која је у ондашњем друштву била доминатна привредна грана.

„Друштво које не посвећује довољно пажње омладини и не васпитава је правилно, поткопава своје сопствене темеље.

Зато на васпитање омладине у свесне социјалистичке грађане треба гледати као на питање изградње социјалистичког друштва код нас", закључак је из чланка „О раду са омладином" А. Ранковића, којим мој деда Драгиша резимира своје виђење онога што треба учинити како би у времену које долази друштво напредовало, а његови нови нараштаји се формирали у корисне чланове и ствараоце.

Декину жељу за образовањем деце и омладине на непосредан начин остварила је његова ћерка, а моја мајка Снежана Аврамовић. Након основне школе, завршила је средњу педагошку, а потом стекла и више образовање учитеља. Ране године службе везују је за село Доњу Буковицу, издвојено одељење ОШ „Милован Глишић" Ваљево. Сваки дан проведен у учионици и прелепим сеоским крајолицима са децом која су била мирна и послушна, урезан ми је дубоко у сећање, јер то је лепота каква се може ретко видети и доживети", овако описује моја мама своје учитељске почетке. Управо у Доњој Буковици упознаје мог оца, дипломираног агронома Станка Аврамовића, који је такође ту отпочео своју професионалну каријеру. Одатле долазе у Ваљево где ће мама у матичној школи

провести три деценије. Као мала, често сам одлазила на њене часове и ђачке приредбе. У тим тренуцима родила се и код мене жеља да кад порастем будем и сама са друге стране катедре и да са дечицом откривам и освајам тај чаробни свет знања, другарства и стварања будућих личности успешних у свом позиву.

По завршетку гимназије, вођена жељом да наставим пут деке и маме, уписала сам Учитељски факултет у Београду. Имала сам срећу да по дипломирању постанем део тима угледне врачарске Основне школе „Светозар Марковић" где и данас радим. Поред свега што је предвиђено наставним планом и програмом, током ових седамнаест година, трудила сам се да са својим ученицима реализујем разне пројекте у оквиру којих би дошли до изражаја њихови таленти и интересовања, али и формирање чврстих другарских веза које су данас услед масовне примене дигиталних технологија и последњих годину дана пандемијских услова живота озбиљно нарушени. Посебно сам поносна на пројекат „Учионица без зидова" и увођења драмских елемената у наставни процес. Резултат тога су позоришне представе извођене у Омладинском позоришту „Дадов" и вишеструко су награђиване. Такође са жељом да својим ученицима улијем љубав према нашој традицији, реализовала сам часове у Етнографском музеју, Историјском музеју, Народној библиотеци и др. О томе како настају вести и како се постаје новинар ђаци су имали прилику да науче у најстаријој медијској кући АД „Политика", а какав је пут од производне траке до трпезе омиљених слаткиша показали су им љубазни домаћини у „Соко Штарку". Под утиском декине иницијативе да се омладина едукује о пољопривреди, а потом и маминих прича о томе како је своје ђаке водила у воћњак, желела сам да и моји ђаци науче о томе како се сади и узгаја воће, па сам организовала друштвено користан рад на плантажи јабука у Купинову. То је тек део онога што се надам да ћу остварити градећи свој пут учитеља у времену савремених потреба образовања и васпитања, а на темељу светосавских вредности које су за мене непролазне и идеја водиља у свему што радим и што чини мој живот уопште. Дека је носио изазове свог времена. Веровао у своје идеје и био максимално посвећен томе да тадашњој омладини у ваљевском крају омогући боље услове за образовање, мама је наставила тим путем, а на мени је да у данашњим околностима стварам на већ постојећим, али и да откривам нова поља стварања.

Борац за слободу и напредак друштва

Драгиша Симић рођен је 1921. године у селу Кожуар, општина Уб. Био је учесник Народноослободилачке борбе и истакнути друштвено-политички радник у послератном периоду. Радио је у Општинском комитету КПЈ Уб. Потом је службовао у Обласном комитету у Београду да би га на крају служба довела у Ваљево где је био секретар Среског комитета КПЈ и бавио се, поред осталог, питањима образовања и васпитања омладине. Преминуо је 1983. године.

Мирјана Аврамовић, професор разредне наставе

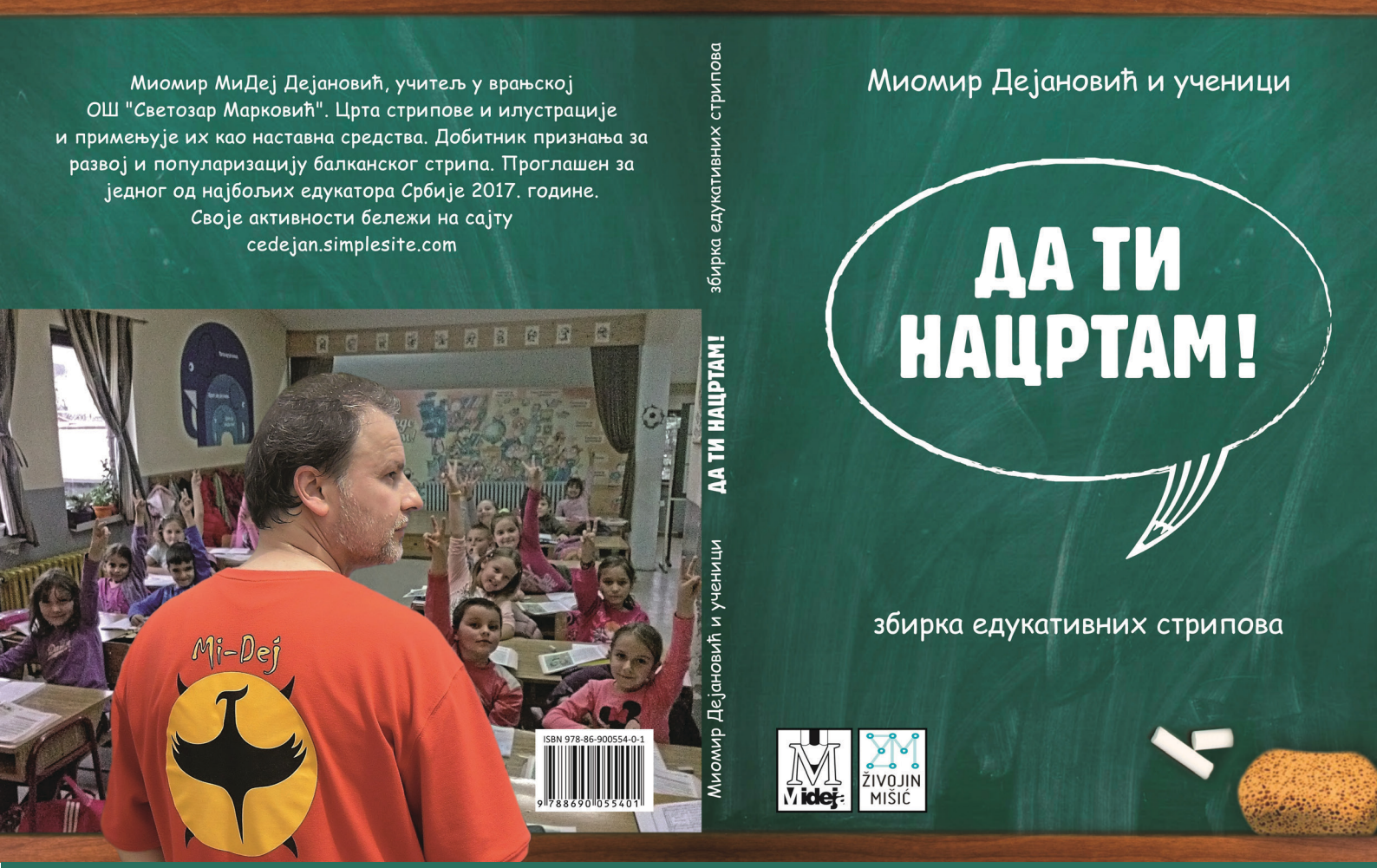

Из наше учионице

Стрип као подстицај у настави

Стрип је прича у сликама праћена дијалогом и објашњењима. У новије време сматра се „деветом уметношћу" као прелаз између сликарства и филма. Често га наставници користе у настави као средство за стицање знања. Савршенство у раду са децом представља наставник – цртач стрипа.

Миомир Дејановић црта стрипове, илустрације и примењује их као наставна средства. Добитник је признања за развој и популаризацију балканског стрипа 2017, 2018, 2019. и 2020. године. Проглашен је за једног од најбољих едукатора Србије. Носилац је титуле Најбољи наставник бивше Југославије. Уручено му је и специјално признање „Свети Сава", за иновације у области образовања. Његова богата радна биографија налази се у „Лексикону стваралаца у предуниверзитетском образовању". Својом свестраношћу и особеним приступом настави, учитељ Миомир Дејановић је привукао пажњу шире јавности, па су о његовом раду са ученицима писали многи листови који се баве васпитањем и образовањем, а о њему је снимљено и неколико телевизијских прилога. Представљен је на званичном сајту града Врања, у категорији „Најбоље из Врања" и на сајту председника Републике Србије, у категорији „Најбоље из Србије".

Двадесетпетогодишњи рад учитеља са децом, створио је од њега човека који је спреман да се уздигне до нивоа детета и да са децом живи у истом свету. Воли да пише,

да црта едукативне стрипове и илустрације, да израђује кратке образовне филмове, али и да та своја интересовања преноси на младе. Срећом, оно што је занимљиво њему, занимљиво је и ученицима. Посао учитеља је леп, јер децу покрећу много ведрије теме од оних којима се баве одрасли.

Своју опчињеност стрипом преноси на ђаке, враћајући се у своје детињство, када је је и заволео ову уметност. Познато је да деца имају јаку потребу да цртају и била би штета да се та жеља не искористи у савременој школи. Наставни планови и програми су зацртани, али начин на који се може приступити њиховом остварењу није. Стрип у настави личи на игру и забаву, а у ствари је врло ефикасно средство за повезивање знања и дугорочно памћење. Момир, са својим ђацима, стрипове израђује на часовима матерњег језика, ликовне културе, слободних активности и у оквиру стрип-радионица, и то на различите теме: екологија, дечја права, бајке, басне, граматички садржаји и сл. Саопштавање података на традиционалан начин ученицима је једнолично. Међутим, уколико те исте информације понудимо посредством стрипа, деца ће их много лакше усвојити и дуже задржати у памћењу. Стрип децу оплемењује на забаван начин, јер се кроз стрип ненаметљиво преносе драгоцене животне поруке.

Употреба стрипа и стриповног материјала у школском процесу подстиче и креативност код ђака. Они временом сами илуструју и цртају стрипове на основу онога што су прочитали. Тако обогаћују и освежавају наставу, јер израђују оригинална наставна средства која наставник ефикасно може користити у свом будућем раду.

Дечје и своје радове објединио је у збирци едукативних стрипова „Да ти нацртам" која може послужити као литература и наставно средство. У књизи се налазе и ученички стрипови који су освојили прва места на републичким и међународним ликовним конкурсима, а неки од њих су били изложени на 20. балканској смотри младих стрип-аутора, међу радовима аутора из целог света.

ДРВОСЕЧА И ОРАХ

Нацртао: Миомир Дејановић - МиДеј
(по причи Драгана Лукића)

Стрип се може користити у свим предметима, а њиме се остварују образовни и васпитни утицаји на децу. Не захтева велика улагања, нити скупоцене техничке уређаје при интерпретацији, већ само добру вољу и таленат цртача. Таленат није пресудан, јер је могуће користити и туђа погодна остварења. Зато треба настојати да се стрип што пре извуче из сенке скупљих, али свакако не и моћнијих наставних средстава.

Миомир сматра да је највиши домет знања стваралаштво и зато своје ученике подстиче на стварање, мотивишући их личним примером. У раду је веома битан ментор који бодри ученика и јача му вољу да истраје и да се осамостали. Школе су пуне надарених ученика, само је потребно открити их и стрпљиво радити на неговању и брушењу њихових талената. Без креативних и свестраних учитеља нема свестраних и креативних ученика.

Бојана Тубић
Биљана Вуловић

Моје искуство са наставом на даљину

Мај је месец. Све увелико мирише на лето, а самим тим и на крај још једне школске године. И ученици и ја се бескрајно радујемо распусту, одмору и лету, али у исто време и тугујемо због растанка који је неизбежан. Растанак од једног безбрижног четворогодишњег доба, ушушканог у море заједничких загрљаја. Пређутно и стрепимо, док ишчекујемо да закорачимо на нову степеницу образовања. Пратећи претходну и очекујући наредну генерацију ђака не могу, а да се не запитам шта је то што нас очекује у будућности.

По образовању ја сам професорка разредне наставе (како то круто звучи), али за моје ђаке ја сам учитељица. Као и већина мојих колега, овај посао сам бирала првенствено зато што волим децу и рад са њима, али и зато што не волим послове који се своде на свакодневну рутину, строго затворен простор, где је сваки дан налик оном претходном. Нисам желела да свој радни век проведем без креативности, без смеха, без осећаја испуњености пред одлазак на спавање... Нисам желела да ми посао буде искључиво обавеза која ће ми помоћи у даљој егзистенцији, већ и да ми тај посао причињава задовољство. Вероватно због тога, и дан данас околини говорим како идем у школу, а не на посао.

Пандемија вируса са којом смо се сви ненадано суочили и која је довела до проглашења ванредне ситуације у читавој држави, утицала је и на систем образовања и васпитања, на наш одлазак у школу. Али не само то – променио се и целокупан живот свих нас. Од тог дана почела сам да бринем бриге за које нисам знала да постоје, бринула сам о нечему новом, неизвесном, свима непознатом. Трудила сам се да позитивно размишљам, да храбрим и себе и све остале, да останем и физички и психички здрава. Да сачувам себе и своје ближње. Да сачувам свој посао. Да га радим достојанствено, као и до тада. Да га радим другачије него до тада!

У једном тренутку, сасвим неочекивано, наставници и ученици су се нашли пред новим видом наставе, такозваном онлајн наставом. Наставом без ђачких клупа, наставничких катедри, табле и креде, без „живе" речи... Дакле, излазак из зоне конфора. Излазак из учионице који је подразумевао нешто слично као и глумачки силазак са бине након завршене представе. Удруживши снаге са ученицима и родитељима од првог дана сам се трудила да осмислим ново окружење за учење, применивши досадашње знање о новом виду учења. Свакодневно сам се бавила онлајн учењем, читала сам и истраживала на ту тему, слушала искуства других колега не бих ли успела да својим ученицима пренесем знање на адекватан начин у новим условима рада.

Истини за вољу, о неким могућностима за онлајн учење сам сазнала тек након завршетка учења на даљину. Но, верујем да ће бити прилике да се и та новостечена знања и вештине примене у наставној пракси. Претпостављам да је овај вид учења све у држави ставио под велики знак питања и отворио низ питања на које треба дати одговор.

Као највећу предност онлајн учења издвојила бих то што су и ученици и запослени имали изразито смањену могућност обољевања у комфору својих домова. Са друге стране, не знам коме је било теже – нама који смо подучавали или ученицима који су код куће учили. У тренутку смо се сусрели са безброј недоумица и питања – како на најбољи начин пренети ученицима знање, коју платформу користити, како оценити ученике – без јасне законске регулативе. Свакодневно смо морали да попуњавамо табеле, извештаје, анкете, мењамо и прилагођавамо планове, прилагођавамо се ТВ часовима.

Ажурни као што и јесмо, прилагодили смо се и све своје обавезе извршавали на време. Што се тиче техничке опремљености без које не бисмо могли да спроводимо онлајн наставу – она се подразумевала. Наша доступност, такође. Радно време је било свакодневно, целодневно. Јесте да смо могли временску артикулацију часова прилагодити узрасту, наставној јединици и околностима, али неретко су нам биле потребне способности врхунских организатора како бисмо усагласили све и одржали тај један онлајн наставни дан. Морали смо ускладити распоред своје породице са распоредом породица наших ученика. То су породице у којима је било више генерација. Неки су радили од куће, неки далеко од куће. У неким породицама је било и више деце, различитог узраста. Дешавало се да се термини часова подударе са часовима других колега, али и са пословним обавезама родитеља који раде од куће. Нису се ни сви родитељи сналазили исто са техничким уређајима, а поједини их нису ни имали. Сусретали смо се и са породицама који живе у једној просторији, у просторији у којој су се поред свих свакодневних дешавања, гледали и ТВ

часови и радио домаћи задатак. Тај задатак је био намењен деци, али с обзиром на то да је у питању био млађи узраст, изискивао је и ангажованост родитеља, у најбољем случају само као посредника у прослеђивању информација.

Након искуства са онлајн наставом, могу донети закључак да ни традиционална настава ни савремени типови наставе нису скроз употребљиви у дигиталном окружењу. Доступност технологије деци у виду рачунара или мобилног телефона сама по себи није била инспиративна. Они су ипак генерација код које се дигитална писменост и овладаност коришћења дигиталним средствима подразумевала. Највећи изазов за мене је био да их мотивишем и подстакнем на самоучење кроз приказ на екрану. Кроз свакодневну примену разноврсних видео записа, презентација градива, едукативних игрица, пројектних задатака и слично, мислим да сам успела у томе. Константно сам их „ослушкивала" и пратила њихове потребе. Када год би приметила да губе елан, нисам нужно мењала начин рада и смањивала захтеве. Омогућила сам им оно што им је, по мом мишљењу, највише недостајало. Премостила сам отуђеност на коју су невољно били принуђени. Дозволила сам им да се у том интернет окружењу виде, попричају, нашале, да се упознају са кућним љубимцима, да заједно погледају неку краткометражну емисију или цртани филм... Да се друже. Ниједна техника и приступ „на даљину" не може да замени непосредни контакт уживо.

Тренутно не можемо знати да ли је оправдано и репрезентативно вредновање ученичког рада током учења на даљину и у којој мери су оцене добијене током учења на даљину реалне и одраз искључиво само дечијег рада и залагања. Време ће показати употребну вредност знања стечених у том периоду.

Деца су учила, били су вредни и радни, свако је дао свој максимум у датом моменту. По први пут су се сусрели не само са другачијим видом наставе, него и са другачијим свакодневним животом и функционисањем у њему. И уз велику подршку наставника и родитеља, јако добро су се снашли. Некако се чини да су током тог периода и преко ноћи одрасли, сазрели. То да се вреднује не може.

Дијана Обрадовић, професор разредне наставе

„Папир, камен, маказе"

ПРЕДЛОГ ПРИПРЕМЕ ЗА РАДИОНИЦУ

Наставник	*Соња Суботић*, психолог, водитељ радионице „Папир, камен, маказе" *Миланка Берковић*, професор разредне наставе, водитељ радионице „Млади песници"
Назив радионице	Песма на дар, прављење поклон (pop-up) честитке
Избор теме радионице	Истраживали смо са ученицима шта све може бити поклон. Дошли смо до закључка да је то поклон-честитка која има лични печат даваоца и ручно је направљеназа посебну прилику. Она представља креативан рад појединца, пара или групе који се једноставно организује уз мининална средства. Песма на дар је омогућила сарадњу са песничком радионицом и настала је као резултат труда и талента свих њених учесника.
Врста радионице	Корелација две радионице „Млади песници" и „Папир, камен, маказе" (међупредметна радионица)
Време реализације	У току школске године по избору ученика и уочи важних датума: поклон за рођендан, освојено место на такмичењу, нови члан одељења, државни и верски празници, хуманитарне акције, Дан школе и сл.
Школа (може и више школа у сарадњи)	Основна школа „Филип Вишњић",Београд
Организација радионице	На нивоу школе
Циљ	Оспособљавање ученика да према одређеном догађају, одабере или напише стихове и направи честитку

Исходи	Ученик ће бити у стању да: -одабере стихове у складу са одговарајућим догађајем; -направи честитку од украса према одабраним стиховима; -напише стихове на задату тему; -користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин; - изрази одабраним материјалом и техникама своје замисли; -сарађује у групи на заједничком задатку; -процени свој допринос у раду групе; -процени рад своје групе и других група.
Облици рада	Тимски рад
Коришћене методе и модели рада	Дијалошка, показивачка, проблемска
Материјали	Песме, папир у боји, картон, колаж-папир, сличице из часописа, фломастери, шљокице, лепак, вуница, дугмад,тканина, маказе...

Ресурси (експерти, локације)	Песме другара из Песничке радионице „Млади песници"
АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	***АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА***
Наставник упућује ученике да одреде коме је намењен поклон/изненађење, да поведу рачуна о томе којим поводом поклањају честитку како би написали или одабрали одговарајуће стихове.	Ученици прате упутства наставника. Читају песме, анализирају их у групи, бирају одговарајућу песму/песме. Ако нису пронашли одговарајуће стихове, пишу их чланови песничке радионице док остали чланови праве честитку.
Формира групе.	Формирају групе тако да је у свакој групи по један или два члана песничке радионице.
Најављује да на основу одабране песме (теме) бирају материјал којим ће украсити честитку, као и прибор који ће им у томе помоћи. Скреће им пажњу да бирају мотиве за украшавање у складу са разумевањем стихова и прилагођавају самом поводу/ намени честитке.	Бирају материјал, као нпр. картон, тканину, папир у боји, шљокице, вуницу, дугмад,листове из блока за сликање, изабране фотографије или илустрације из часописа. Бирају прибор, као нпр. бојице, фломастере, маказе и лепак.

Наставник подсећа ученике да направе поделу задужења по групама (оптимално 4 члана).	Користе материјал и прибор у складу са инструкцијама и стварају.
Сугерише им да заједнички прочитају песму, скицирају визуелно решење честитке, препишу песму, боје мотиве, секу и лепе обојене мотиве и сличне радње у току израде честитке.	Ученици су поделили задатке између себе: • на картону скицира и сече квадрат који се подиже ка унутрашњој страни на који ће залепити написану песму; • одабрану песму преписује на танки картон у боји (песма може и да се одштампа); • цртају и боје мотиве из песме; • секу нацртане и обојене мотиве, а затим их лепе на унутрашњи део честитке (сходно скицираној идеји); • на првој страни честитке лепи картон исте боје, како би се прекрила рупа и добило лице честитке. • на лицу честитке пишу или лепе наслов Песма на дар, и украшавају по жељи; • на избочени део у унутрашњости честитке, лепе песму.
Прати завршни део у изради честитки.	Проверавају да ли када отворе честитку искочи/истакне се песма у први план.
Излаже честитке испред учесника како би их сви видели, започиње заједничку анализу рада, похваљује их.	Ученици су, након краћег договарања, закључили да је честитка спремна и да је могу поклонити драгој особи.
Слуша закључке ученика.	Учествују у заједничкој анализи.

ЕВАЛУАЦИЈА И РЕФЛЕКСИЈА

Евалуација обухвата процену:

-активности ученика (ученици су показали висок степен мотивисаности и задовољства за свој лични доприносу процесу стварања као и самопоуздања у будућој самосталној примени овог начина прављења честитке)

-сарадње и тимског рада ученика (ученици су сарађивали у процесу стварања и радили као тим кроз поделу активности ка заједничком циљу)

-знања и вештина (планираних исхода) које је требало да ученици стекну током реализације радионице (ученици су били мисаоно и стваралачки ангажовани, повезивали су доживљај песме са креативним давањем употребне вредности предметима користећи различите материјале, сарадња и дељење стваралачког процеса било је у сврху стварања новог предмета). Исходи су остварени.

-продукта/продуката радионице (честитке су биле предмет вредновања свих учесника радионице)

-презентације/промоција радионице(фотографије са радионице ставили смо на пано „Песничке радионице" у холу школе и на сајт школе)

Рефлексија о радионици:

Рефлексија учитеља

Реализација радионице је успешно завршена уз помоћ планираних активности на основу индивидуалних потреба сваког ученика и њиховог креативног рада из претходног периода у обе радионице.
Закључујемо да ученици воле тимски рад и да их планиране теме покрећу и мотивишу на креативност и нове идеје.

Рефлексија ученика

Шта је било посебно добро током ове радионице?
На које потешкоће сте наишли приликом реализације радионице?
Да ли сте остварили планирани циљ? На основу чега то закључујете?
Шта бисте другачије урадили?
У форми кратких и јасних одговора дају повратну информацију о првим утисцима на крају радионице.
Ученици износе своје мишљење без дискусије.
Посебно анализирају организацију рада у групи и бележе евентуалне недостатке које треба да избегну у следећој радионици.

Рефлексија осталих учесника

Прављење поклон-честитке од стране других ученика користећи кораке рада са сајта или паноа у школи.

Соња Суботић
Миланка Берковић

ПРИМЕРИ ДОБРЕ ПРАКСЕ

ДНЕВНА ПРИПРЕМА ЗА НАСТАВНИ ЧАС

Час у кући Ђуре Јакшића

Наставни предмет:	Српски језик и књижевност
Назив наставне јединице:	Говорна култура: Песме српских романтичара обрађене од 5. до 8. разреда
Тип часа:	Утврђивање, обнављање, настава на даљину
Циљ:	Обновити и утврдити стечена знања о српским романтичарским песницима, њиховом животу и њиховим делима, врстама лирских песама (родољубиве песме, поеме, љубавне песме и дескриптивне) и повезати песништво српских романтичарских песника.
Исходи:	Ученик ће бити у стању да: -пронађе информације на интернету или библиотеци о романтичарским песницима; -наведе песника и обрађену песму; -својим речима објасни шта спаја романтичарске песнике; -издваја најважније податке из живота песника; -препознају врсте лирских песама и песме на основу стихова -повезује градиво из историје српског књижевног језика са књижевним делом романтичара.
Планирани начини провере остварености исхода:	Провера се врши на основу: - усменог одговарања ученика на питања у току часа на google meet-у -анализе остварености исхода у 10. активности -Гугл упитника за ученике
Облици рада:	Фронтални
Методе рада:	Дијалошка, монолошка, демонстративна.
Средства и помагала:	Рачунар, Читанка за осми разред, збирка песама, лаптоп, видео запис о Ђури Јакшићу на Јутјубу и антологија песама.
Корелација	Историја, утицај ослобађања нације од Турака на друштвени развој и романтизам као правац. Географија, помињање градова у којима су српски романтичари остваривали свој рад и данас постојање кућа културних споменика у којима су живели, „културни" и виртуелни обилазак српских градова. Ликовна култура, Ђура Јакшић је био и сликар под утицајем Рембранта, а боје са сликарске палете преносио је у поезију. Информатика, коришћење Гугл учионице и Гугл мита, Јутјуба, интернета.

АКТИВНОСТИ

наставника	ученика
АКТИВНОСТ: Снимам кућу, музеј, Ђуре Јакшића и галерију где су изложене реплике слика. Пола сата пре почетка часа постављам снимке ученицима у Гугл учионицу, јер су ученици већ обавештени да ће добити материјал који треба да погледају пре почетка часа.	Ученици се пријављају на Гугл учионицу и гледају постављене снимке. Успостављају контакт са наставником и осталим ученицима.
АКТИВНОСТ: Питам ученике да ли могу да претпоставе на основу виђених снимака где се налазим.	На снову приказаног снимка одређују где сам, с обзиром на то да похађају школу у Лапову, и то за њих није лак задатак.
АКТИВНОСТ: Најављујем наставну јединицу и наводим ученике да дођу до исхода предвиђених за данас.	Размишљају, договарају се и износе мишљења.
АКТИВНОСТ: Усмеравам разговор на Вука Караџића и његов утицај на зачетак романтизма у српском песништву.	Слушају, размишљају и договарају се, а затим износе своја мишљења, образлажу и аргументују стиховима.
АКТИВНОСТ: Разговарамо о Бранку Радичевићу и његовом песништву.	Слушају, размишљају и договарају се, а затим износе своја мишљења , образлажу и аргументују стиховима. Говоре о делу песника и поеми „Ђачки растанак".
АКТИВНОСТ: Упознајем ученике са нашим гостом, професорком српског језика Сањом Живковић која ради у библиотеци „Вук Караџић" и која ће водити разговор са ученицима о Ђури Јакшићу, његовом делу и стваралаштву.	Постављају питања госту, износе своја мишљења у вези са Ђуриним песништвом, слушају анегдоте из песниковог живота и настанку песмама. Говоре о песми „Вече"и „Отаџбина".
АКТИВНОСТ: Читам завршне стихове песме „Светли гробови" и питам ученике о ком песнику и песми је реч. Усмеравам дискусију.	Ученици погађају и говоре кратку песничку биографију, шта је написао и садржај песама(„Светли гробови" и „Ђулићи", неколико песама).

ПРИМЕРИ ДОБРЕ ПРАКСЕ

АКТИВНОСТ: Кратко говорим о песништву Лазе Костића, јер се он обрађује у средњој школи и читам део песме „Santa Maria de la Salute“.	Ученици слушају и постављају питања, коментаришу одгледану серију.
АКТИВНОСТ: Постављам ученицима питања шта спаја све ове песнике и која је заједничка поука часа, у смислу да су сви романтичарски песници истицали утицај идеала и предака на потомке.	Размишљају, договарају се, својим речима исказују поуке, повезују песнике , истичу поуку часа и долазе до заједничке поуке.
АКТИВНОСТ: Усмеравам разговор на оствареност исхода и постављамо циљеве за следећи период.	Износе своја мишљења , који су остварени исходи и постављају циљеве за наредни период.
АКТИВНОСТ: Дајем домаћи задатак: Осмислити личну карту једног од песника и представити је у ручно направљеној књижици по избору ученика(оригами или друга техника). Додатно је украсити стиховима и илустрацијама.	Слушају, постављају питања у вези са домаћим задатком.
Дајем Гугл упитник ученицима и наставницима који су присуствовали Гугл миту.	Попуњавају упитник. Упитник је у прилогу.

ЗАДАТАК ЗА ДОМАЋИ РАД – ОКВИР ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ

Ученици су добили задатак да обнове своја знања о песницима Ђ. Јакшићу, Змају, Радичевићу и Вуку и да размисле шта их спаја. Такође, требало је да се више информишу о српским романтичарским песницима. Домаћи је дат недељу дана унапред. За завршни испит је важно градиво које је дато за домаћи задатак.
Били су заинтересовани.

ОКВИР ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ АКТИВНОСТИ :

Ученици су задовољни. Допала им се синтеза песника (компаративна метода). Оквирна прича о сличностима и разликама песника који припадају истој епохи и њиховим песмама приближила им је градиво. Пажњу им је привукао и амбијент. Износили су ставове, слушали су једни друге, поштовали договорена правила. Износили су и податке до којих су сами дошли у вези са песницима и песама.

ОКВИР ЗА ПРЕИСПИТИВАЊЕ ЧАСА У ЦЕЛОСТИ:

Организовала сам час у музеју кући „Ђуре Јакшића“ у сарадњи са колегиницом из Народне библиотеке „Вук Караџић“. Деци сам представила изглед куће и неке Ђурине слике што је мотивисало ученике да се активно укључе у рад. С обзиром да се настава одвија на даљину, ученици активно учествују. Посебно им се допало повезивање градива из различитих предмета.

Јелена Томић је професорка српског језика, ради већ двадесет година као наставник. Радила је у „ОШ Вук Караџић“ у Крагујевцу, а потом у ОШ „Светозар Марковић“ у Лапову. Води драмску секцију и Читалачки клуб.
Ради са децом и луткарске представе.
Аутор је многих сценарија који су изведени на школским приредбама.
Мајка троје деце и ту љубав преноси и на децу у школи.

Уколико желите да видите како је овај час изгледао, можете отићи на Фајсбук страницу галерије „Ђура Јакшић“ преко овог линка
https://www.facebook.com/kucadjurejaksicakraguejvac/videos/726117618016800

Бојана Тубић
Биљана Вуловић

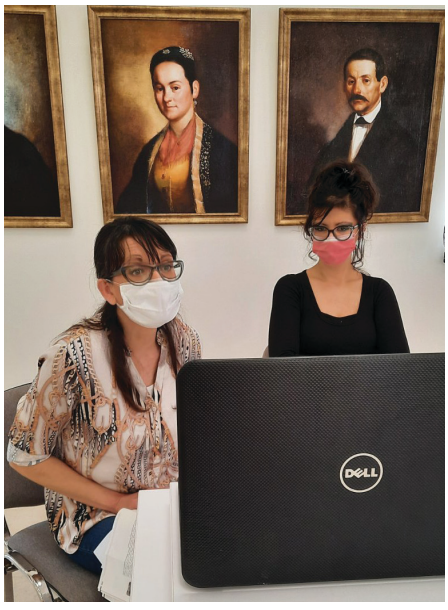

Бродић поверења

Иако су међународно усвојени принципи образовања деце са посебним потребама имплементирани кроз реформу образовања у Србији, и даље постоје значајне препреке у инклузивном образовању. Постоје стратегије и мере, али су расположива средства минимална - судећи и по личном искуству, а и по националним извештајима Србије за публикацију „Политика образовања ученика под ризиком и са посебним потребама".

У дефиницији појма инклузија налазе се и појмови укључивање, обухватање... Наредни текст се не односи на инклузију у образовном смислу. Проговорила бих мало гласније о потреби личне укључености одраслих у живот и срце сваког детета, о потреби за обухватањем личности детета исконским поштовањем и љубављу... Кад мало боље размислим, и одрасли су инклузивна бића, само што то тешко признају. Свако дете, сваки човек у одређеном тренутку живота, у некој развојној или ситуационој кризи, има потребу за, како би се то данас у просвети рекло, додатном подршком. Школа најчешће пружа образовну додатну подршку. По мом мишљењу, много је важнија емоционална и социјална подршка коју, неретко, већина деце потребује, а чини ми се да је у истој мери потребна и већини одраслих особа, поготово у ово време глобалне пандемије.

Канцеларија педагога крије мноштво прича које не може свако да разуме; крије договоре, одговоре, сарадњу, гомилу докумената; крије забринутост, а понекад и коју пуштену сузу, сузу родитељске немоћи и муке, сузу повређене ученичке сујете или истинског покајања, сузу наставниковог терета и проблема одељењских старешина. Но, никада није канула суза из оне душе која би можда требала најгласније да плаче, а то су малене душе које су из различитих разлога остале ускраћене дисања пуним капацитетом здравог, безбрижног и интерактивног детињства. Познати психолог који је проучавао међусобну зависност средине у којој дете живи и његовог понашања каже: „Дајте ми тек рођено дете да га одгајам и ја ћу га научити да пузи и хода; да се пење и гради куће од дрвета и камена; учинићу га лоповом или револверашем. Могућности обликовања у било ком смеру готово су бесконачне". У очима овакве деце мораш сам упловити да би пружио праву врсту помоћи. Бродићем поверења мораш прво отићи до њиховог срца и ту бацити сидро. Мораш му срце нахранити топлом речју, осмехом. Мораш му срце залити примереном шалом. Мораш му у срцу покренути радост занимљивом игром или активношћу, верујући да тај импулс радосног рада може стићи до свих делића дететовог бића. Када се добро усидриш и пошаљеш прави импулс онда лако можеш шетати по његовом маленом, рањивом бићу и мудро га водити.

Највећа плата за рад са оваквом децом јесте њихова сарадња, отвореност, жеља да дођу што пре опет, махање са осмехом када те сретну међу другим особама, позитивна порука родитеља и најмања промена у већој вршњачкој групи која траје макар и један дан. Ех, како би њихов живот изгледао другачије да средина у којој су постављени уме на прави начин да их „залива", да их утопљава и раскрављује страхове, несигурности, падове и да грешке претвара у повратне информације, а не у неуспехе над којима се држе конференције. Деца којој је неопходна додатна подршка у школи, а и ван ње, функционишу само у личном односу и неопходан је наш градитељски приступ. Не би требало да им дајемо само да беру цвеће, већ да их научимо да узгајају сопствене биљке. Свако дете можемо посматрати као једно семе. Загледани у његову дубину, угледаћемо клицу новог живота за чији раст смо сви по мало одговорни, јер нема случајних сусрета. Ипак, истински смо делатни у развијању дечјег живота само ако се бродићем поверења укрцамо у његово малено и нежно срце док га тинејџерске и младалачке воде не преклопе таласима недодирљивости. Тада само ретки, искусни и мудри могу наћи пут који мора бити и увек јесте био - љубав према човеку и према животу.

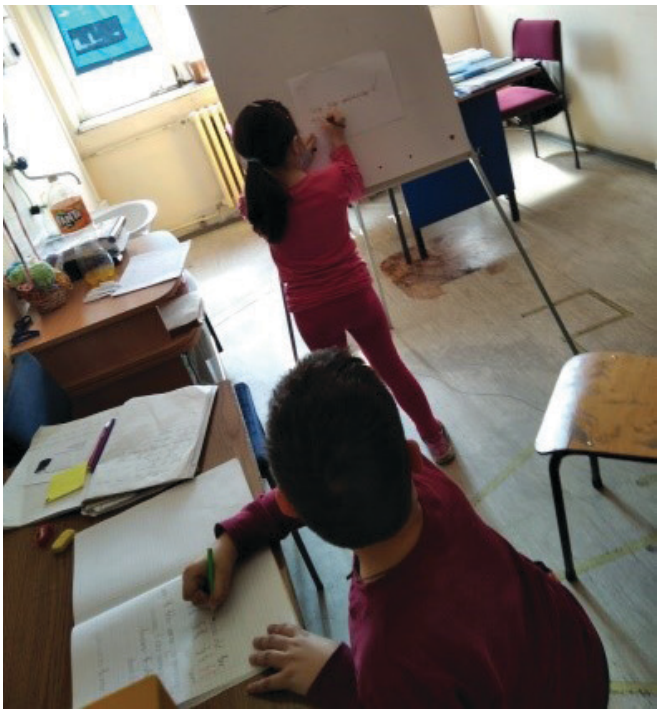

Будимо сарадници једни другима на овој њиви живота на којој се мора непрестано и пуно радити ако желимо здраве и сочне плодове живота и схватимо на прави начин речи да је љубав много пута променила људе, а гнев никада. А колико брзо безусловна љубав мења дете, чак и када то делује немогуће, многи су се уверили.

Данијела Младеновић,
школски педагог

Данијела Младеновић, дипломирани педагог, запослена на радном месту школског педагога, рођена је 30.09.1977. године у Крагујевцу. Мајка је петоро деце, усмерена на стваралачко васпитање у области рада са ученицима и децом. Радује је сарадња и пружање подршке родитељима у оснаживању породичних односа и развоју целокупне личности детета. Труди се да запосленима у настави буде сарадник на унапређењу целокупног образовно-васпитног процеса и да дела у оквирима православне хришћанске педагогије.

Основна школа „Бранко Радичевић”, Седларе

Када говоримо о школству у Србији не можемо да не поменемо развијање писмености кроз Ресавску школу у 15. веку, у оквиру манастира Манасије. Даље, током времена и географским током реке Ресаве, ширило се знање и умеће, нарочито у доба просветитељства. Тако је низводно, у долини реке Ресаве, касније али таман на време, 1887. године основана школа у Седлару крај Свилајнца.

Школа је, наравно, мењала и углавном унапређивала обличје кроз своје постојање, али је увек настојала да превазиђе услове и могућности које јој је друштво пружало, а новим сазнањима и видицима потискивала је околности у којој њени ученици, па и наставници, живе и уче.

Школа тренутно има пет издвојених одељења од 1. до 4. разреда и матичну школу у Седлару, од 1. до 8. разреда. Наставу похађа укупно 166 ученика под будним оком 50 запослених, од чега су 32 запослена - наставници. До сада је из школе изашло много врхунских стручњака. Али, сигурно вредније од свих успеха јесте још увек присутна младалачка енергија која се стално усмерава заједничким стремљењима ученика и наставника ка новим циљевима.

Константно унапређујући свој рад, школа иза себе има сијасет реализованих пројеката: ***Инклузија, Уштеда енергије, Дигитална школа, Битка за знање, АМРЕС, Сигурније школе - отпорније заједнице, Стварамо знање*** и многе друге. Најважнији су они пројекти где се изроде нова пријатељства и отворе многа врата. Један од таквих јесте пријатељство и сарадња са ОУ „Блаже Конески" из Прилепа у Македонији.

ПРОТОКОЛ ЗА ПРИЈАТЕЛСТВО И СОРАБОТКА

ПРОТОКОЛ О ПРИЈАТЕЉСТВУ И САРАДЊИ

Наиме, учествовање наше директорке на Међународном симпозијуму у Охриду, децембра 2014. године, допринело је међународном умрежавању школа и размени пројеката. Овом приликом, директорка Снежана Ресавац, успоставила је контакт са директорком ОУ „Блаже Конески", Маријом Дулевском. У оквиру програма сарадње побратимских школа до сада је остварено више посета. Поред забавног, ове посете имале су и васпитно-образовни карактер, с обзиром на то да су ученици током тих посета имали прилику да се упознају са бројним културно-историјским знаменитостима и природним лепотама градова које су посетили. За ученике, најзанимљивији део ове српско-македонске приче представљао је боравак и дружење у породицама другара. Остварени контакти, нова познанства и дружења остали су

забележени и кроз објектив фотоапарата што несумњиво сведочи о плодоносној сарадњи двеју школа.

Директорка ОШ Бранко Радичевић, Снежана Ресавац, и директорка ОУ Блаже Конески, Марија Дулевска

Још једна велика врата су се отворила, овог пута - врата француске амбасаде. Захваљујући наставнику француског језика и његовим тежњама да наша школа допринесе развоју Франкофоније, успостављен је контакт са Николом Фајом. Захваљујући њему, омогућено нам је да будемо међу ретким привилегованим посетиоцима амбасаде и да се упознамо са једним од најлепших здања у Београду које и дан данас важи за бисер уметничког стила арт деко. Тако су 5. октобра 2019. године ученици наше школе добили прилику да се непосредно упознају са његовим сјајем и лепотом. Делегацију наше школе од чак 33 ученика предводили су директорка школе Снежана Ресавац и наставник француског језика Оливер Урошевић. За посету амбасади одабрани су ученици који су у току школске године полагали школски ДЕЛФ испит. Том приликом упознали смо и господина Жан-Луј Фалконија, амбасадора Републике Француске у Србији који нам се захвалио на иницијативи да посетимо дипломатско представништво његове земље.

Ученици су му том приликом поклонили рад под називом Симболи Француске, слику која је настала као производ корелативне наставе ликовне културе и француског језика и која представља синтезу свих елемената француске државности: заставу, химну, девојку Маријану која представља Републику Француску, петла као животињу која симболизује Французе и чувени мото *Слобода, једнакост, братство.*

Делегација школе са француским амбасадором

Годину дана након посете резиденцији амбасаде Француске у Београду, ученицима наше школе указала се још једна прилика да се сретну са Његовом Екселенцијом амбасадором Француске у Србији господином Жан-Лујем Фалконијем. Наиме, на изричити захтев амбасадора наши ученици су позвани на отварање француско-српске изложбе Караван за климу посвећене заштити животне средине. Изложба је отворена 4. новембра 2020. године у Природњачком центру у Свилајнцу. Дочекујући госте на улазу у Природњачки центар, наши ученици су својим присуством увеличали изложбу дајући целом догађају типичан франкофони изглед и још једном учинили да се осећамо поносно.

Једна од ствари коју ћемо засигурно дуго памтити је припрема и извођење представе Договор која је премијерно изведена поводом обележавања Дана школе, марта 2019. године. Сценарио за представу написао је глумац Ђокица Миљковић, а у улогама глумаца нашли су се наставници и директорка наше школе.

Представа је одлично прихваћена од стране ученика, колега и родитеља. Доживела је неколико извођења и пружила нам је шансу да закуцамо на нова врата, од којих би требало издвојити гостовање у мају 2019. у Будви. Штавише, овом представом отворена је Друга међународна конференција Асоцијације најбољих наставника бивше Југославије. Овом приликом извођењу представе прикључили су се и оснивачи асоцијације Жељана Лукић Радојичић и Весела Богдановић. Поред тога што смо присуствовали конференцији у Будви, учествовали смо у такмичарском делу под називом Постер презентација и то са два рада који су ушли у ужи избор за награду. На постеру под називом Руке пријатељства приказана је међушколска сарадња са школом из Македоније, док су на постеру Бранкова ризница приказане све интересантне наставне и ваннаставне активности које се одвијају у нашој школи. Након повратка из Будве, ТВ Центар из Свилајнца је снимио и емисију о овом догађају у којој су гости били глумци из представе.

И ко зна колико врата нас још чекају. Али, једно је сигурно, не треба увек затворити сва врата него оставити мало одшкринута, јер нова времена носе нова искушења и нове дилеме, а увек је лакше носити се са њима у друштву својих пријатеља и сапутника. Наша школа ће захваљујући томе и даље обављати свој задатак, храбриће и пружати знање и настојати да разуме сву младалачку радозналост и слободоумност.

Креативни тим школе

Наши наставници као учесници на Другој међународној конференцији Асоцијације најбољих наставника бивше Југославије

Наставници у представи Договор

Хуманост на делу

Ученици Медицинске и Економско - трговинске школе из Краљева у борби против пандемије

Почетком децембра месеца Градски штаб за ванредне ситуације у Краљеву је својим грађанима упутио апел за помоћ. На овај позив ученици и професори Медицинске школе брзо су одговорили и уступили просторије школе, у којима су волонтери, у две смене, сваког дана, у периоду од 8 до 16 часова, одговарали на позиве грађана. Уз њих су свакодневно били и радници Завода за јавно здравље, који су волонтерима пружали континуирану подршку и помоћ у раду. Волонтерима из Медицинске школе прикључили су се и ученици Економско-трговинске школе Краљево који су свој допринос пружили у виду техничке помоћи - уноса података у табеле. Волонтери су свакодневно разговарали са грађанима, давали савете, пружали подршку, водили евиденцију о ковид позитивним пацијентима и њиховим контактима и др. Почетком другог полугодишта, због свакодневних наставних и ваннаставних активности, кол центар ради са краћим радним временом, од 9.30 до 13.30 часова.

У разговору са Љиљаном Филиповић из епидемилошке службе Завода за јавно

здравље Краљево, сазнали смо да је са почетком трећег таласа епидемије постало јасно да ће им бити неопходна додатна помоћ, јер су од почетка епидемије сви запослени у Заводу били ангажовани седам дана у недељи, без одмора и слободних дана. Такође, са погоршањем епидемиолошке ситуације један број запослених и њихових волонтера се разболео, тако да су у договору са Градским штабом за ванредне ситуације упутили позив грађанима да се прикључе у формирању и раду кол центра. Обука волонтера односила се на: узимање тачних личних података, података о члановима домаћинства, радном односу, давању смерница о изолацији и др. По мишљењу Љиљане Филиповић овакав рад у кол центру код ученика развија осећај за хуманост, јер како је истакла, деца имају потенцијал, али нажалост немају увек могућности да тај потенцијал покажу, а ова ситуација им је то омогућила. Такође, волонтирање за ове ученике је својеврстан вид праксе за њихов будући позив и враћа веру у будућност.

Емилија Лазић, ученица четвртог разреда Медицинске школе, укључена је у рад кол центра од првог дана. За волонтирање се одлучила, јер сматра да је за њен позив у медицинској струци неопходна жеља да се помогне људима. Обука за рад у кол центру подразумевала је усвајање свих неопходних знања о протоколу поступања заражених пацијената – изолацији, издавања потврда, решења за потребе послодавца и др. Емилија је посебно похвалила организацију рада у самом кол центру и рекла да није имала никаквих пробема да усклади школске обавезе, припреме за факултет и волонтерски рад. Закључила је да јој је највеће задовољство што је у могућности да својим сугрђанима олакша тренутну ситуацију.

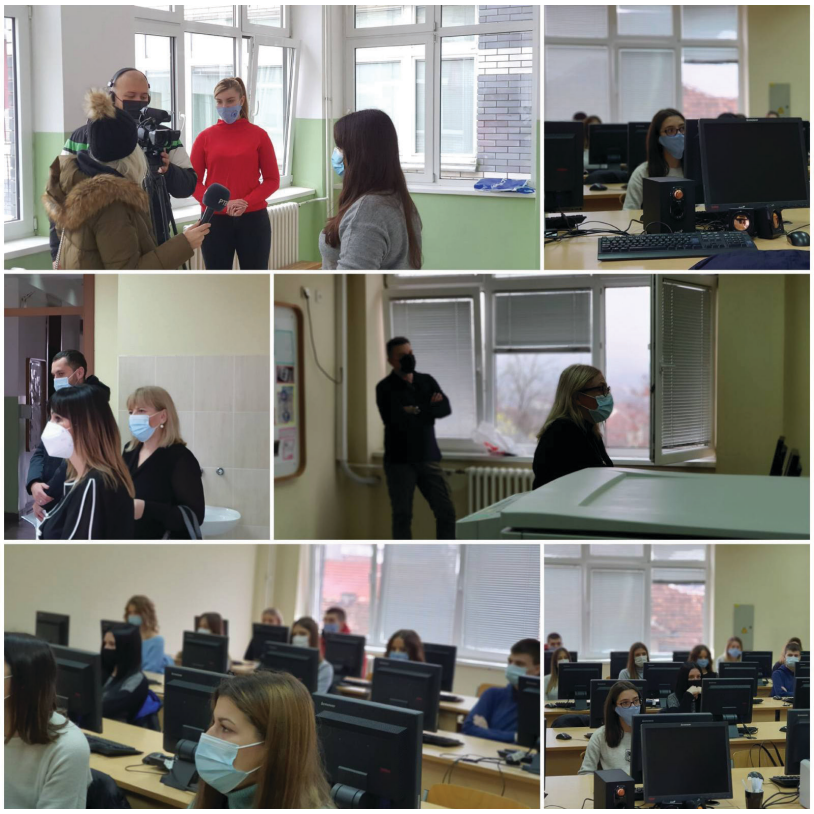

Осим ученика Медицинске школе, у рад кол центра укључило се и тридесет ђака Економско-трговинске школе који су распоређени по сменама. Алекса Бишевац, један од волонтера, рекао нам је да је хуманост важна, јер помаже да се људи развијају у позитивном смислу и да се на тај начин осећају корисно и испуњено. На питање да ли је тешко уносити податке и радити са табелама за унос истих, истакао је да није и да сматра да је ово важна пракса за његов будући позив.

Од почетка рада у кол центар Медицинске школе укључено је око тридесетак ученика, али се сваког дана прикључују нови. Једна од њих је Сања Балтић, ученица четвртог разреда, која је истакла да се одлучила на волонтирање из несебичне жеље да помаже другима као и да би стекла нова искуства у пракси. Емилија Вирijевић, такође ученица четвртог разреда, волонтирању у кол центру се прикључила половином јануара јер воли рад са људима и комуникацију. Иако је првог дана рада осећала несигурност, жељом за хуманошћу је брзо превазишла све страхове.

Ана Штављанин, која је волонтер од почетка, осим уобичајеног осећаја хуманости и задовољства које има када помаже другима који су погођени ситуацијом изазваном корона вирусом, издвојила је и једну догодовштину. Око Нове године имала је позиве са питањима да ли је могуће ићи на дочек и прославе. На наше питање какве је одговоре у оваквим ситуацијала пружала сугрђанима, рекла нам је да им је јасно истакла да то није у њеној надлежности, али их је саветовала да дочек Нове године буде у ужем кругу породице уз поштовање свих епидемиолошких мера.

Осим волонтера две горе наведене школе, велика подршка ученицима су и волонтери из Завода за јавно здравље Краљева међу којима је и Бојана Шекуларац, која је у разговору истакла да су ученици сјајни, да су сви веома брзо савладали обуку и да су у оквиру тимског рада, који преовладава кол центром, спојили лепо и корисно. Она сматра да је волонтерима ово искуство пружило улазак у систем професионалне комуникације и неопходно искуство за будућност, факултет, посао и живот уопште. Бојана је закључила да је ово један велики корак у развоју хумане стране личности код ученика и младих људи.

Рад кол центра свакодневно су пратили и професори волонтери Медицинске школе који су несебично пружали помоћ деци. Светлана Букумира је професорка ове школе и прва се укључила у рад кол центра. Како је истакла, њени главни разлози за такву врсту ангажовања били су пружање помоћи Заводу за јавно здравље, као и жеља и осећај одговорности да у овој веома озбиљној ситуацији, кол центар што пре и квалитетније почне са радом. Иначе, Медицинска школа у оквиру свог рада има вишегодишњу сарадњу са наведеним Заводом. Професорка Букумира је

нагласила да је рад и волонтирање у кол центру ученицима омогућио практично разумевање значаја ситуације и улогу Завода за јавно здравље у здравственом систему. Посебно је истакла да ученици-волонтери развијају комуникацијске вештине разговора са пацијентима. Речи хвале за ученике нису изостале ни од стране професорке Букумире која је посебно истакла исказивање особина солидарности, хуманости, алтруизам и позитивност, односно како је нагласила, свих оних квалитета које будући здравствени радник треба да поседује.

Професорка Букимире осим похвале ученика, није штедела ни речи хвале за све запослене, а посебно за помоћно особље Медицинске школе које је у сарадњи са Заводом за јавно здравље обезбеђивало свим волонтерима, ученицима, професорима и особљу Завода, топле напитке и сендвиче.

Због растерећења ученика, волонтери су били организовани у три смене од по шест ученика које су се смењивале свака три дана. Осим такве организације рада кол центра, Светлана Букумира је истакла да је у техничком смислу све савршено функционисало, а да је свима од посебне помоћи било познавање самих просторија школе и дежурних наставника волонтера.

Професорка Светлана је закључила да се нада да у будућности неће бити потребе за радом кол центра и да ћемо победити пандемију, али је истакла да је сигурна да ће, уколико буде потребе, наши ученици-волонтери опет показати право лице хуманости и солидарности.

Марија Павловић

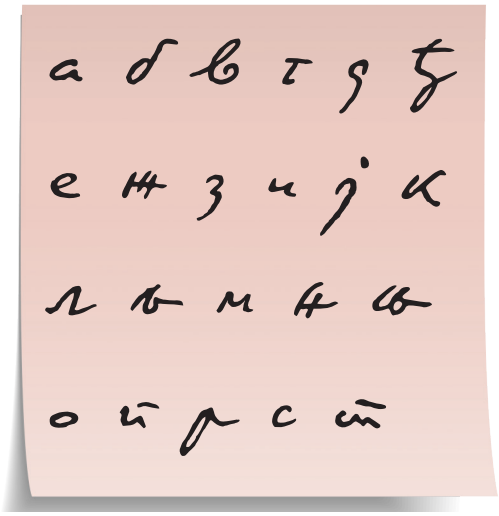

На извориште матерње мелодије

Дана 23. новембра 2019. године у организацији Учитељског друштва Грачаница, у просторијама Основне школе „Краљ Милутин" у Грачаници, одржано је литерарно вече „На извориште матерње мелодије". Ученици који су награђени на 12. литерарном конкурсу, у категорији ученика основних школа, казивали су своје стихове и читали писане саставе.

Награђени ученици су: Невена Китић, која је написала песму „Да се не заборави", Давид Златановић са песмом „Речи нису довољне", Сара Стефановић са песмом „Село моје", Маријана Савић са песмом „Моје срце куца за Косово" и Петар Живић са песмом „Молба".

Похваљена је и ученица Александра Трајковић за састав „Изгубљени завичај". Ученици награђени на конкурсу похађају наставу у ОШ „Свети Сава" у Сушици и ОШ „Вук Караџић" у Лепини. Програм је употпуњен народним изворним песмама у извођењу ученица које похађају ОШ „Краљ Милутин". Присутним гостима приказана је и мултимедијална презентација, у складу са темом вечери, коју је приредио вероучитељ Братислав Богдановић.

На крају програма председница Учитељског друштва Сузана Максимовић је награђеним ученицима уручила књиге и дипломе. О историјату, настанку и значају литерарног конкурса говорио је учитељ Драган Филиповић. Литерани конкурс „Матерња мелодија и образовање" организују „Пријатељи деце Војводине", а приређивач конкурса је професор Исидор Граорац. У оквиру 11. Зборника радова ученика награђених на литерарном конкурсу „Матерња мелодија и образовање" нашли су се и радови награђених ученика који похађају наставу на Косову и Метохији. О овом културном догађају вредном пажње и поштовања објављен је текст на порталу општине Грачанице са пропратним фотографијама. Народна библиотека је награђеним ученицима даривала књигу.

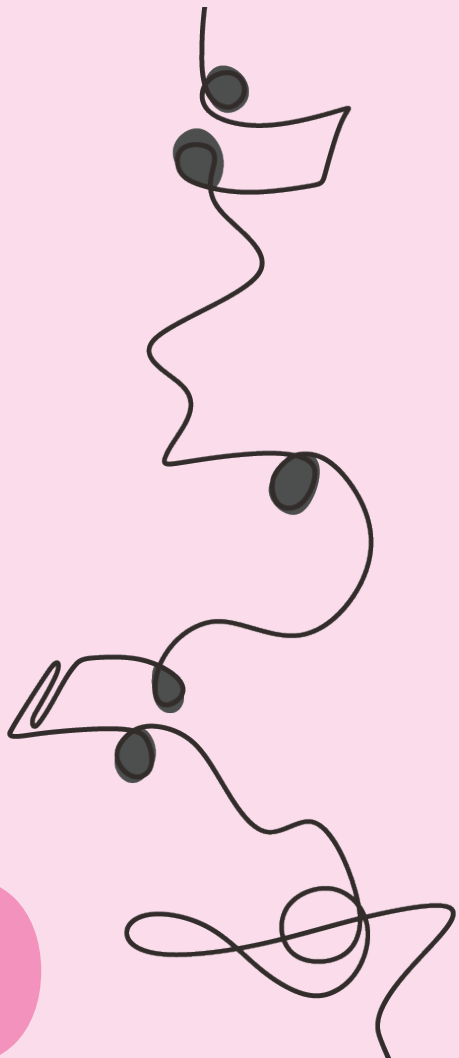

„Моје срце куца за Косово"

Не волим велике речи.
За њих сам сувише мали.
Косово – громко ми јечи.
У срцу, души и глави.

Не бавим се политиком!
Деца су, ипак украс света!
Ал' део свог неба не дам ником,
Овде је цела моја планета!

У души чувам мирис свог села.
Моју ливаду, дрво и цвет!
Зелена поља,шарена бела,
мој су тренутак, мој свет!

Петар Костић, 5.разред
ОШ „Угљаре",
Угљаре (Косово Поље)

„Доситеј Обрадовић”
~ Одломак из песме ~

Живело је давно једно дете,
због знања је рекло: ,,Због ом свете”
Отишао је у манастир свети
да науком отаџбину просвети.

Глава му је бистра, дела су му добра,
цео његов живот велика је борба.
Учио је учио, нова знања стицао,
азбуку је напамет срицао.

Душа му је жудела за знањима новим,
па је кренуо у свет да их тамо освоји.

Вратио се кући са знањима многим.
Решио је у Србији школе да отвори.
Паметан и мудар, какав је и био,
културом и просветом народ је
даривао.

Погађате то је Димитрије.
Наш Доситеј славни!
Дика је и понос за свој
народ православни.

Давид Златановић, 2. разред
ОШ „Свети Сава”, Сушица
(Грачаница)

„Речи нису довољне”

Молим се да све ово прође,
молим се да дан слободе дође
молим се за људе који пате,
јер умрле не могу да врате.

Отаџбино моја мила,
уз тебе сам увек била,
са тобом ћу увек бити,
За слободом и срећом чезнути.

Ученица Катарина Станојевић
5. разред
ОШ „Кнез Лазар”,
Доња Гуштерица (Грачаница)

Захваљујемо на достављеној грађи за текст Драгану Филиповићу, учитељу из ОШ „Свети Сава” и члану Учитељског друштва у Грачаници.

Биљана Вуловић
Бојана Тубић

Српске школе на Косову у 19.веку

Године 1894. на Косову су све школе званично признате за српске. Такве су у ствари одувек биле. Ипак, од овог тренутка по одобрењу власти над сваком школом стајао је и натпис „Српска православна школа".

У то време школске одаје су красиле мале слике, глобуси, рачунаљке, барометри, итд. Предавало се по најновијим наставним програмима. Али, општине још увек нису могле да постигну да своје учитеље плаћају онолико колико они то заиста и заслужују. Учитељске плате су биле врло мале, а приходи општина недовољни да издрже овако уређене школе. На селу се практично плаћало у натури. Уместо плате, сеоски учитељ је добијао жито, кокош, јаја, јагње, чарапе, и тако редом. По селима није било општина које би као у варошима водиле бригу о школи. Највеће плате које су варошке општине давале својим учитељима износиле су од 250 до 300 гроша месечно, а било је и сеоских учитеља који осим жита, у новцу нису добијали више од 400 до 500 гроша на годишњем нивоу. Манастирске школе су биле у повољнијем положају, као што је на пример Грачаница. Њих су плаћали сами манастири, издржавале су се и без помоћи села.

Учитељи су били деца са Косова која су пристигла са наука из Призренске Богословије и из београдске Учитељске школе. Учитељице су већином завршавале београдску Вишу женску школу. Женска деца су се издвајала од мушке у засебну учионицу. На Косову је 1896. већ било пет учитељица, а једна од њих је после отишла у село Липљане.

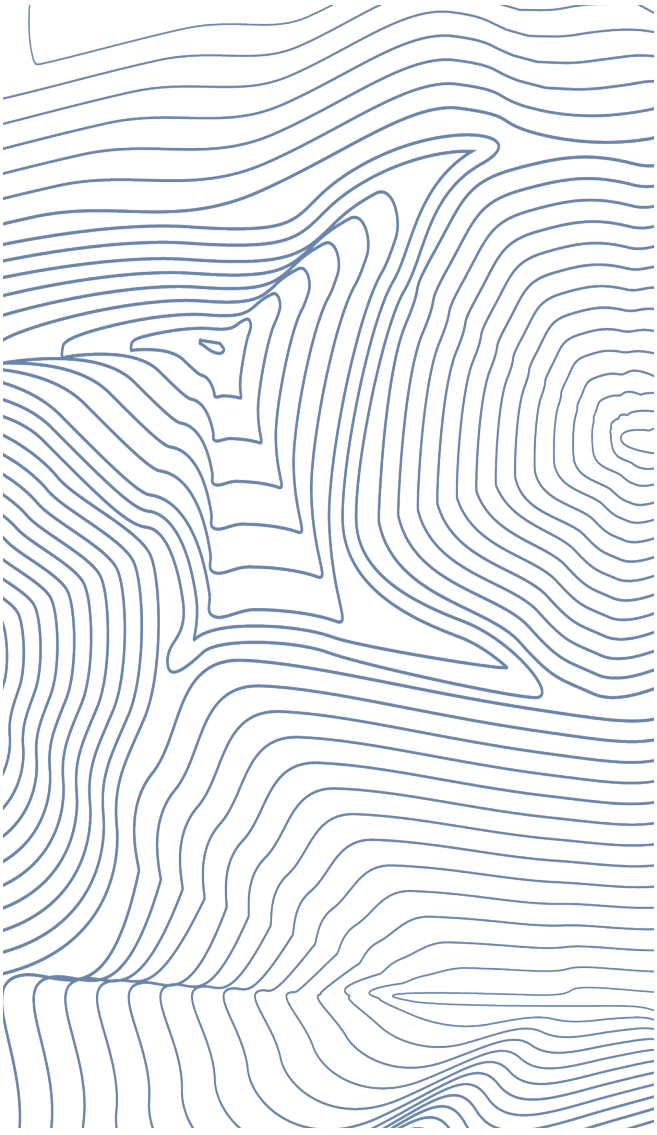

Осим у Приштини, Митровици и Вучитрну, школа је било још и у овим селима: Неродимљи, Феризовићу (данашњи Урошевац), Липљану, Добротину, Гуштерици, Грачаници, Прилужју и Лапљем Селу. На 177 кућа долазила је једна школа, односно једна школа је долазила на 1283 душе. Народ је тада почео да се стара о томе и да подигне угледне зграде за своје школе. У Митровици и Вучитрну су грађевине биле нове, а сеоске школе у Липљану и Добротину издвајале су се по веома лепим зградама.

Митровачка школа је била у новој згради од 1891. године, имала је два учитеља, једну учитељицу и четири разреда. Та четири разреда чинило је 100 ученика. У Митровици су чињени покушаји да се направи још једна школа - народна школа у којој се народ окупљао после службе у цркви. У тој школи је било два курса - на једном су се људи учили писму, а на другом су се поучавали рачуну, српском, турском језику и трговачким предметима. Број ђака у селима није био сталан и често се разликовао током једне исте школске године. То се дешавало зато што су сеоска деца зими радо ишла у школу, али су са првим знацима пролећа одлазила да се баве радовима у пољу.

У Приштини је било школе и много раније, али Приштинска школа се у данашњој Митрополитској згради налази од 1859. године. У њој је било пет мушких и четири женска разреда са шест учитеља и две учитељице, а осим тога, постојао је и један припремни разред по обрасцу забавишта. У петом разреду предавало се по програму Цариградске Српске гимназије. Тај је разред установљен у намери да се из њега постепено развије мала полу-гимназија од два разреда која је овом крају итекако била потребна.

Нико не зна тачно да каже од кад постоји школа у Грачаници. Извесно је да је то раније била манастирска школа у којој су се деца учила црквеном појању. Године 1872. преуређена је тек у праву школу. Налазила се у доста старим манастирским конацима. Имала је четири разреда и једног учитеља. У њој је било око педесетак ђака.

У школама су се учили следећи предмети:
1. Наука хришћанска
2. Српски језик са словенским
3. Земљопис
4. Рачун
5. Познавање човека и природе
6. Певање светско и црквено
7. Женски рад (у женским школама)

Кад се све узме у обзир, можемо слободно тврдити да се на Косову школовало око 700 деце, од којих је било 150 девојчица и 550 мушкараца - на сваких 20 душа по једно дете.

Срби католичке вере на Косову који су живели искључиво у варошици под називом Јањево имала је своју цркву и школу. Као парохија, потпадала је под скопску католичку Епархију. Црква је подигнута 1856. године. У цркви су служила два свештеника, један је био Србин из Мостара, а други Јањевац. Поред цркве налазила се школа која није била уређена. Учитељ Јањевац који је завршио само школу у којој је и предавао, поучавао је децу читању, писању, рачунању и црквеним молитвама. Католици су покушали, али нису успели, да подигну школу и у Феризовићу (данашњи Урошевац), јер је и тамо било мало „Латина" који су се доселили у Призрен и Јањево због трговине.

Захваљујемо на достављеној грађи за текст учитељу Драгану Филиповићу из ОШ „Свети Сава" и члану Учитељског друштва у Грачаници који је током истраживања користио податке објављене у књизи „Косово" Бранислава Ђ. Нушића (Панорама, Приштина).

Јелена Стефановић

Васкрс – празник радости

Ако свака религија има свој празник над празницима, онда је у хришћанском свету то свакако Васкрс. Суштина читаве религије заснива се управо на догађају Христове победе над смрћу.

Бог долази у свет у телу човека како би тајну Божију приближио свим људима и ослободио их од људског највећег страха - страха од смрти. Син Божији страда као човек како би свим људима показао да смрт није непребродива препрека људског постојања и да се живот не завршава на земљи. На сам празник се пева: „Христос устаде из мртвих, смрћу смрт уништи и свима који су у гробовима живот дарова."

Овај догађај о коме сведоче његови ученици - апостоли, који су Христа пратили током његове мисионарске делатности на земљи, своју веру и учење проширили су на све континенте света. Сам догађај страдања и Васкрсења описан је у четири Јеванђеља која представљају најсветије списе Хришћана. Ово је покретни празник и најраније може пасти 4. априла, а најкасније 8. маја. Како су људи визуелна бића, самим тим лепота сваког догађаја и празника мора бити увеличана неким ритуалним догађајима, па се тако за Васкрс по традицији фарбају јаја. Јаје је симбол живота, рађања и као такво постало је и симбол васкрсења Христовог како би се у малом показала величина самог празника. Јаја се фарбају у спомен на догађај када је Марија Магдалена путовала у Рим и посетила цара Тиберија и као поклон даривала му корпу с јајима. Цар није веровао у Христово васкрсење и рекао је да, ако би то била истина, онда би бела јаја у корпи променила боју. У том тренутку Марија је рекла „Христос васкрсе" и сва јаја у корпи постала су црвена. Тако је и црвена постала основна боја за фарбање уз симболику смрти и Христове крви проливене на Велики петак када се по традицији и фарбају јаја.

Ипак, црвена је боја радости, јер се јаја разбијају на Васкрс као симбол ослобађања живота, симбол васкрсења. Јаја се данас фарбају у свим веселим бојама са различитим украсима, али је остало у традицији да прво јаје које се офарба мора бити црвене боје и оно се назива „чуваркућа". Ово јаје се у домаћинству чува током читаве године и симболично има задатак да чува све укућане од злих сила, чува се све док се не украси јаје пред наредни Васкрс.

Сам празник прате и радосни поздрав међу верницима „Христос васкрсе" и отпоздрав „Ваистину васкрсе". Самом празнику предходи пост од седам недеља, па се тако након одрицања од разних посластица и гурманских ђаконија, на празничну трпезу износи прегршт јела, што сам празник узноси на још један начин.

Ако се вратимо у прошлост када се у нашем народу живело доста теже, можемо видети да је управо и у таквим околностима празнична трпеза била нешто на шта се обраћала посебна пажња. Васкрс увек пада у недељу и празнује се три дана, мада се у црквеној пракси овај догађај помиње и наредних четрдесет дана, до празника под називом Спасовдан.

Да је ово смисао наше вере можемо видети и из чињенице да свака недеља у црквеној пракси представља мали Васкрс, и током читаве године. То нам лепо сведочи и сам назив недеље у руском језику који гласи Воскресеније.

Марко Стевановић,
вероучитељ

Рудник, кров Шумадије

Шумадија чини сам центар наше дивне Србије! Планина Рудник, кров Шумадије!

Мало место, варош, где се дише пуним плућима и где су временске прилике потпуно непредвидиве. У једном тренутку сија златно сунце, у другом пљушти киша из ведрог неба, а у трећем веје снег као у некој бајци, са добрим вилењацима који рударе по целу ноћ. Место које пружа стална изненађења.

На само стотинак километара од главног нам града Београда, између градова који су у нашој славној историји имали кључне улоге - Тополе, Горњег Милановца и Крагујевца – налази се зеленило, још увек нетакнуто.

Управо у том месту уживају деца, она дивна, искрена бића коју не можете преварити. Поглед напајају у небеском плаветнилу, окружени најлепшом нијансом зелене боје са околних падина рудничке планине. Последњих година, Рудник посећују ученици из целе Србије у оквиру кампова за основце и спортисте.

Образовни туризам тек треба да крене из ниског старта са великим потенцијалним ресурсима.

Ту је на дохват руке „Весела ливада". Деца могу упознати домаће животиње које се узгајају у рудничким селима. Боравак у веселој ливади код домаћина Николе пружа могућност да се деца оспособе да брину о домаћим животињама и њиховим потребама, као и да се упознају са користима од домаћих животиња.

„Српски Холивуд" код Ива Цара обећава увек добру забаву уз ликове из земље Дороти и „Чаробњака из Оза", па све до највеће адреналин луђашке где пуца поглед на Острвицу - феномен рељефа, средњевековни град за који је надлежан Завод за заштиту споменика.

Давне 1922. године тадашње Министарство народног здравља Краљевине СХС прогласило је Рудник за ваздушну бању.

На овој планини, некада давно, ископавала се руда бакра. Краљ Драгутин је ту ковао први новац са ћириличним натписом. Турци су развијали своја насеља, а против њих је ратовао војвода Арсеније Лома по коме и рудничка основна школа носи назив.

Нама остаје да искористимо све благодати ове нетакнуте природе коју речима не можемо описати, већ вас отвореног срца позивамо да посетите ову шумадијску лепотицу која ће вас дочекати раширених руку.

Катарина Илинчић, учитељица

Колажна слика - занимљивости града Београда

Када бисте просечног становника наше земље питали који дан је посвећен главном граду Републике Србије, већина би вероватно и даље одговарала да је то 20. октобар – Дан ослобођења Београда. Међутим, оно што смо током времена као грађани углавном пропустили, јесте чињеница да се дан града Београда више не слави у октобру месецу. У то име постоји манифестација под називом Дани Београда која се сваке године обележава у периоду од 16. до 19. априла. И тако је скоро последње две деценије, па је ове године у главном граду по деветнаести пут одржана поменута манифестација настала у знак сећања на два важна догађаја. Први догађај везујемо за тренутак када је папа Јован VIII у писму бугарском кнезу Борису Михаилу први пут поменуо словенско име града Београда. Писмо је написано 16. априла 878. године. Препис тог документа из ватиканских архива налази се у црвеном салону Скупштине Града, а графичко решење урадио је академски сликар и графичар Бранко Миљуш.

Подсећања ради, Београд је кроз историју имао разна имена: Singidunum (романтизовано келтско име града), Veligradon (византијско име), Alba Graeca (латинизирано име), Alba Bulgarica (латинизирано име током бугарске владавине), Nandoralba (име које је град имао у средњевековној Мађарској), Nandorfehervar (мађарско име), Weissen Weissenburg (немачко име), Castellbianco (италијанско име), Dar Ul Jihad (османско име које у преводу значи „Кућа рата") и Princ-Eugen-Stadt (нацистичко име).

Други догађај се односи на историјски моменат у коме последњи београдски мухафиз Али Риза-Паша симболично кнезу Михаилу Обреновићу предаје кључеве Београда. То се одиграло 19. априла 1867. године, а свега пар дана касније (тачније, 24.априла 1867. године), Риза Паша је испраћен уз плотуне тада већ српских топова са Београдске тврђаве.

По чему се још наш главни град разликује од осталих?

Мало је главних градова у Европи који су били посвећени Пресветој Богородици. Један од тих малобројних градова је, на пример, Константинопољ, односно данашњи Истанбул.

А међу тим ретким градовима налази се и наша престоница.

Давне 1403. године деспот Стефан Лазаревић је Београд прогласио главним градом, па је у „Повељи Београду" забележио следеће: „Од Косова бејах покорен исмаиљћанском народу, док не дође цар Персијанаца и Тартара и њих разби, а мене из њихових руку Бог милошћу својом ослободи. Одакле, дакле, дошавши, нађох најлепше место, од давнина превелики град Београд, случајно разрушен и запустео, саздах га и посветих Пресветој Богоматери..."

Од тада, па све до данас, кад год су то историјске прилике дозвољавале, Београд је био главни град наше земље.

Шта још о Београду нисмо знали?

Наполеон Бонапарта је 19.05.1802. године установио Орден легије части. То је највише одликовање Француске и додељује се у пет степена.

Дана 21.12.1920. године Орден легије

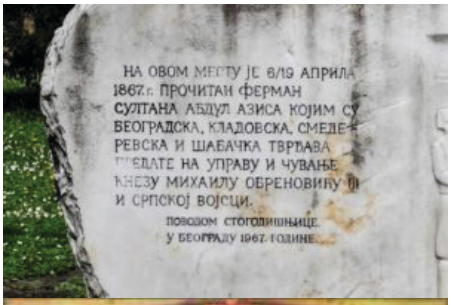

части је додељен и граду Београду. Уручио га је француски маршал и почасни војвода српске војске Луј Франше д' Епере по коме је и једна београдска улица добила име.
Осим Београда, само још четири града изван Француске поседују овај орден: Лијен (Белгија), Луксембург (Луксембург), Алжир (Алжир) и Стаљинград (Волгоград, Русија).
Важно је подсетити се и да је наш главни град један од ретких градова Европе који на 0,5 квадратних метара централне градске зоне има богомоље свих великих монотеистичких религија – Саборну цркву Светог Архангела Михајла, „Сукат Шалом" синагогу, римокатоличку цркву Светог Петра и Бајракли џамију.

То нам довољно говори о мултикултуралности нашег главног града.

Захваљујемо на достављеној грађи за текст Зорану Илићу, туристичком водичу.

Јелена Стефановић

Акредитовани програм стручног усавршавања Развијање социјалних вештина у школи

Каталошки број 76
Област: Васпитни рад
Компетенција: К3 - компетенције за подршку развоју личности детета и ученика
Приоритетна област: П4 - Јачање васпитне улоге образовно-васпитне установе кроз развијање програма превенције насиља, дискриминације, злостављања и занемаривања
Циљ: Стицање знања и умења за развијање социјалних вештина код ученика

Помозите ученицима да стекну кључне социјалне вештине, потребне за одржавање позитивних односа с вршњацима и одраслима. Развој социјалних вештина у школи редукује појаву различитих проблема у понашању – насилничко понашање, изостајање из школе, вршњачко насиље и остало, док унапређује школски успех ученика, здравље и укупну трајну добробит.
На овом семинару имаћете могућност да стекнете нова знања из области развијања социјалних компетенција код ученика; упознате савремене моделе и нове стратегије за развијање социјалних компетенција код ученика; овладате техникама успостављања позитивне интеракције са ученицима и начинима остваривања подстицајне социјалне климе у разреду. Увежбаћете конкретне кораке кроз које се уче и подучавају кључне социјалне вештине, а сазнаћете и како препознати и превазићи психолошке препреке у примени научених социјалних вештина код ученика.

Реализатори семинара:

Слободанка Гашић Павишић, доктор педагошких наука, Институт за педагошка истраживања; Маша Ђуришић, доктор дефектолошких наука, Основна школа „Веселин Маслеша”, Београд; Марко Батур, мастер дефектолог – специјални педагог, ШОСО „Јелена Варјашки”, Вршац; Јелена Гајић, мастер учитељ, Основна школа „Веселин Маслеша”, Београд.

Више информација о овом семинару можете пронаћи на:

http://zuov-katalog.rs/index.php?action=page/catalog/view&id=160

Препоручујемо...

https://www.surs.org.rs/index.php

Акредитовани програм стручног усавршавања Ваннаставне активности – огледало школе

САВЕЗ УЧИТЕЉА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Каталошки број 417
Област: П 4 општа питања наставе
Компетенција: К2 - компетенције за поучавање и учење
Приоритетна област: Унапређивање компетенција наставника у области планирања и реализације наставе оријентисане на исходе (подизање нивоа методичких знања релевантних за циљеве и исходе предмета/области)
Циљ: Унапређивање компетенција полазника у области ваннаставних активности, комуникације и сарадње са ученицима и родитељима, за примену стечених и стицање нових знања.

Помозите ученицима да се у што већем броју укључе у ваннаставне активности, јер је то изузетно креативан начин за стицање нових знања. Развијаће стваралачко и критичко мишљење, креативност, оригиналност, тимски рад, истраживачки и предузетнички дух. Ангажовањем ученика у оквиру ваннастваних активности обезбедићете да они желе да слободно време проведу у школи. На квалитетан начин ће испунити слободно време што ће допринети повећању интересовања и за редовну наставу и побољшање општег успеха ученика.
На овом семинару ћете имати могућности да стекнете нова знања из области компетенција за поучавање и учење; да овладате радионичарским радом; упознате рад новинарске секције на иновативан начин, кроз пројекат Ђак репортер; да напишете вест,

извештај, интервју, репортажу или направите видео-прилог; израдите свој електронски часопис; упознате мануелне вештине кроз сајмове, изложбе и ученичке задруге; проникнете у нова законска акта.

Реализатори семинара:
Биљана Вуловић, професор разредне наставе, Основна школа „Свети Сава", Топоница; Весна Анђелковић, професор техничког образовања, Основна школа „Драгиша Луковић Шпанац", Крагујевац; Невена Миловановић, професор енглеског језика, Основна школа „Драгиша Луковић Шпанац", Крагујевац

Више информација о овом семинару можете пронаћи на: https://zuov-katalog.rs/index.php?action=page/catalog/view&id=645

Појава ЧИТАЛАЧКОГ МАРАТОНА била је пун погодак

У жељи да настави да негује читалачке навике ученика, али и да подстиче њихово критичко мишљење, издавачка кућа „Klett" већ пету годину за редом успешно спроводи своју друштвено одговорну акцију под називом Читалачки маратон. Ову јединствену акцију подржало је Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а невероватан податак је да је више од 20.000 ученика основних школа широм Србије (организованих у око 1.800 Читалачких клубова) на поклон добило победнички роман из сваке досад одштампане едиције и сваке године прочитало, па затим анализирало на радионицама по пет најбољих романа. Овим поводом желели смо да чујемо утиске наставнице Сање Терић, која је ментор Читалачког клуба у Основној школи „Владислав Рибникар" у Београду од 2017. године.

Колико дуго радите у школи и која је била Ваша мотивација да се укључите у Читалачки маратон, несвакидашњи пројекат који подстиче младе да читају?

Када сте наставник у основној школи пред вас се постављају многи задаци и захтеви, а очекују што бољи резултати. Лепота овог позива је што све то радите зарад својих ђака и заједно са њима.

У Огледној основној школи „Владислав Рибникар" у Београду радим као наставник српског језика и књижевности више од двадесет година. Поред редовних обавеза, често сам део занимљивих пројеката који се организују у школи и ван ње. Један од њих било је и оснивање Читалачког клуба. Овај пројекат је заиста лако нашао пут до мојих ђака.

Зашто мислите да је Читалачки маратон тако лако пронашао пут до ученика широм Србије и постао део њихових интересовања? Шта је то што их је мотивисало да се учлане у Читалачки клуб у Вашој школи?

Појава Читалачког маратона била је пун погодак. Деца су читала штиво које је намењено њиховом узрасту и интересовањима: о пубертету, односу са родитељима, борби са ауторитетима, првој љубави и разочарењу, животу у школи и свему оном што он носи са собом... Романи су се читали са задовољством, а уз помоћ апаратуре која је пратила сваку радионицу, тумачили смо садржај прочитаних дела. Укрштала су се копља у размени мишљења, али су ти читалачки мегдани били право задовољство – како за ђаке, тако и за мене. Моја улога је била да их уведем у причу и подстакнем да све оно што су осећали и о чему су размишљали док су читали, преточе у речи и међусобно их размене.

Како се онда толико данас говори о кризи читања код младих? Да ли и на редовној настави деца могу да се изразе на описане начине?

Редовни часови српског језика – поред изучавања граматике, правописа и језичке културе – испуњени су и часовима књижевности. Међутим, ради се о обавезним књижевним текстовима и лектирама које сваки ученик треба да прочита, а касније уз помоћ наставника проучи, доживи и можда запамти. У жељи да што више развијамо читалачке навике, у нашој школи смо уз обавезну лектиру увели часове лектире по избору ученика. Био је то покушај да обавезну лектиру допунимо класичним, новим, другачијим књижевним текстовима. Било је ту свега, од класичне литературе, до савремене књижевне продукције која није увек била намењена узрасту мојих ђака. Нарочито имам све то у виду када кажем да је Читалачки маратон заиста био пун погодак, јер је био природан наставак активности у којима су моји ђаци већ учествовали.

Колико мислите да тинејџерима значе радионице Читалачког клуба?

Мој задатак да као наставник српског језика организујем ове радионице, био је извршен са лакоћом. Ђаци су уживали у читању, богатили свој речник и развијали критичко мишљење. Тако наша читалачка авантура траје ево већ пету годину и прераста у прави читалачки маратон.

Ова школска година специфична је од самог почетка и сви се слажу да није лако радити у условима пандемије, скраћених часова и онлајн наставе. Да ли и ове године учествујете у Читалачком маратону?

Наравно. Ове године започели смо нову трку у читању и дружењу, јер смо ми ипак маратонци у читању књига.

Значајно је поменути да су романи из едиције Читалачки маратон оцењени као квалитетни на различитим књижевним конкурсима. Наиме, први победник „Ја Алексија" добио је 2018. године прву награду и плакету „Доситејево перо" за најбољи роман према избору дечје критике. Затим је уследило још једно „Доситејево перо" за роман „Навијам за шаптача", који је проглашен најбољим у 2020. години. Поред тога, крајем прошле године, издвојила су се још два романа уласком у најужи избор за престижну књижевну награду Политикиног Забавника – „Одбегла мама" и „Клише". Први је штампан у трећој едицији Читалачког маратона, док је потоњи победнички роман из најновије, четврте едиције.

Александра Раденковић

Klett

5. ЧИТАЛАЧКИ МАРАТОН

2021–2022.

РАСПИСУЈЕМО

ПЕТИ КОНКУРС ЗА НЕОБЈАВЉЕНИ РОМАН

НАМЕЊЕН ЧИТАОЦИМА ОД 11 ДО 14 ГОДИНА

Конкурс је продужен до 1. јула 2021. године

Пројекат подржава Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

ТРАЖИМО АУТОРЕ!

Главна награда: 500.000 динара

Више информација на: www.klett.rs

Учитељица на селу
Биљана Вуловић

Рођена сам пре 49 година у гружанском селу Опланић. Мајка сам две девојке, Марте и Лене, које се баве кошарком. Медаља је пуно, а времена са њима мало. Даљине нису препрека да им увек и у свему будем подршка.

По образовању сам учитељ. Двадесет пет година радим у неподељеним школама или комбинованим одељењима. Те школе су далеко од града, углавном су старије од градских и обично су окружене шумом и пољем, уз неку реку у близини.

Ако лепота живљења и уживање у раду представљају личну и професионалну филозофију једне учитељице на селу, онда можемо бити сигурни да су и деца која живе ту, упркос недостацима руралне средине, ипак у великој предности у односу на своје вршњаке у граду. Мој посао бесконачно црпи природне ресурсе.

Нису само „девојке из Груже лепе као руже". Гружа је поносна на своје генијалце. Добрица Ерић пева о њој. Гружа је муза, инспирација и тајна. Његови, као и моји преци, били су „полуписмени тежаци, горштаци и горосече". Због свега овога, мени је лако да искористим оно што је свакога дана пред радозналим очима ученика. Таква је мисија нас сеоских учитеља.

Свакодневно имам прилику да осетим љубав, пажњу и топлину својих ђака. Трудим се да пратим њихов раст и напредовање, индивидуалне карактеристике, подстичем њихов развој, укључујем их у друштвени живот. Сматрам да за добру наставу није важна количина добрих идеја, већ њихов избор, равнотежа и осмишљавање. Спој традиционалне и савремене школе...

Постигнућа:

- саветник – спољни сарадник МНТПРС, при Школској управи Крагујевац;
- самостални педагошки саветник;
- члан комисије Министарства просвете за полагање испита за лиценцу;
- оснивач и председник Удружења гружанских учитеља;
- аутор два акредитована семинара;
- аутор великог броја објављених и презентованих радова;
- реализатор „Обуке наставника за остваривање програма наставе и учења оријентисане на процес и исходе учења";
- тренер обуке „Школе за 21. век"

@biljana.vulovic.7

Учитељица
Маша Ђуришић

Сигурно су вам у сећању остале оне типизиране теме за писање састава које су нам задавали не би ли нас навели на одабир професије којом ћемо се бавити „кад порастемо". Ја сам од оних људи који су одувек знали чиме ће се бавити кад порасту – децом.

Моје име је Маша Ђуришић, рођена сам 9. септембра 1985. године у Београду, где сам завршила основну школу и гимназију. Основне и мастер студије завршила сам на Учитељском факултету Универзитета у Београду и стекла звање мастер учитеља 2011. године. Докторирала сам на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, смер Превенција и третман поремећаја понашања и стекла звање доктор дефектолошких наука, 2020. године.

Од септембра 2010. године запослена сам у Основној школи „Веселин Маслеша" у Београду, где континуирано растем и сазревам, и као професор и као истраживач. У току свог рада у школи била сам ангажована на различитим задацима (члан и Руководилац различитих школских тимова и већа, учесник у изради Годишњег плана рада школе, организатор бројних предавања, радионица и трибина за ученике, родитеље, колеге и друго). Похађала сам и велики број семинара, стручних скупова и трибина на којима сам имала могућност да унапредим свој рад.

Учествовала сам у реализацији пројекта „Подршка родитељима деце са тешкоћама у учењу и понашању у процесу инклузије", одобреном од стране Министарства просвете и науке Републике Србије 2012. године. Ангажована сам и као аутор на изради студије „Покретачи и детерминанте насиља над децом у Србији" Удружења грађана SeConS-група за развојну иницијативу и UNICEF-а, 2016. године. Реализатор сам одобреног програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника „Развијање социјалних вештина у школи" (2016/2017. и 2017/2018; 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021). Један сам од чланова редакције „Лексикон стваралаца у предуниверзитетском образовању" (2016). Ангажована сам и од стране Завода за унапређивање образовања и васпитања као стручно лице које је учествовало у поступку давања стручне оцене квалитета рукописа уџбеника (2018/2019; 2020/2021) и као спољни сарадник Завода

за вредновање квалитета образовања и васпитања (2019/2020;2020/2021). Члан сам Друштва учитеља Београд и Друштва дефектолога Србије.
Учествовала сам на 15 научних скупова као предавач и објавила 36 научних радова.
И поред свега наведеног, исти ентузијазам ме и даље држи што се тиче професионалног развоја. Унапред се радујем сваком новом изазову који се пред мене стави и сваком новом пројекту који започнем. Човек је богат онолико колико зна. А ја знам да свесно и одлучно идем ка своме циљу.

@djurisic_masa

Дизајнер
Исидора Комленовић

Зовем се Исидора Комленовић и имам 22 године. Студирам мултимедијални дизајн на Рачунарском факултету већ три године и користим праксе које ми се нуде кад год имам прилику. Осим студирања које обједињује технологију и креативност, бавим се сликањем различитим техникама.

Подршка Мирјана Пајић

Родила сам се пре 53 године, рано детињство провела у селу Ивановци код Љига, била ђак у комбинованом одељењу што ми је касније била инспирација за тему дипломског рада на студијама педагогије.

Пре доласка у Београд на школовање, пет незаборавних година сам живела у Горњем Милановцу и све то време била члан Дечје редакције *Дечјих новина*, на Педагошкој академији у Београду члан редакције листа *ОАЗА* (Омладина Академије За Академију), касније секретар редакције часописа *Учитељ*, сада и часописа *Учење и настава*. Оба су национални часописи, на листи МПНТР домаћих научних часописа за друштвене науке, М53 категорије. Срећна сам што сам члан редакције електронске ревије *Просветионик*!

По образовању сам учитељ, педагог и магистар педагошких наука.

Четврт века сам радила у Савезу учитеља Републике Србије а од 2015. године сам у Klett друштву за развој образовања.

Била сам члан Националног просветног савета Србије и председник Скупштине Привредног друштва *Просветни преглед*.

Са колегиницом Аном Савковић сам коаутор монографије *Часопис Учитељ 1983 – 2013* а са професором Миленком Кундачином и бројним сарадницима приредила сам *Лексикон стваралаца у предуниверзитетском образовању* где су биографије 1000 просветних радника Србије.
Учествовала сам у изради неколико приручника из области финансијске писмености, коаутор сам више акредитованих семинара, координатор многих пројеката...
Трудим се да својим радом и сарадњом са стручњацима различитих профила афирмишем наставнички позив и укажем на значај образовања у развоју друштва и стварању квалитетнијег живота.

Многи су ми пружили професионалну и личну подршку и тиме помогли да научим да и ја будем подршка другима, на чему сам им неизмерно захвална.

Мој син, од мене млађи 30 година, је добар момак којим се поносим.
Одувек волим да певам, последњих година то чиним у хору цркве Светог Симеона Мироточивог на Новом Београду.

Други део живота код паметног човека састоји се у ослобађању од лудости и предрасуда и погрешних мишљења које је стекао током првог дела живота. (Три сестре – Антон Павлович Чехов)

@mirjanapajic68

Уметник душе
Јелена Стефановић

Моје име је Јелена Стефановић.
У ствари, тако ми је најлакше да се представим, јер сам врло свестрана, па практично имам више занимања.
Завршила сам Факултет драмских уметности у Београду и дипломирала на Катедри за филмску и телевизијску продукцију. Оснивач сам и председница Центра за креативни и уметнички лични развој. Осим тога сам спикер, писац, новинар, преводилац, водитељ, а последње две године иконописем.
Бавим се организацијом радионица, семинара и предавања из области личног развоја и то кроз уметничку едукацију и подстицање креативног израза. Ауторка сам бројних програма – Писање и интроспекција, Напиши своју нову животну причу, Арт стрес терапија, Вођено писање дневника, као и књига „Сузе пеку само први пут" и „Стара игра, нова уметност".

Имам и свој Јутјуб канал, а у оквиру њега, бројне занимљиве госте...
Такође, завршила сам и две године докторских уметничких студија на истом факултету током којих сам спроводила истраживање о утицају древних оријенталних плесова и покрета у целини на ум уметника и креативне потенцијале сваке индивидуе.
Како и сами видите, није ми лако да се представим. Некако лепше звучи кад једноставно кажем да сам ентузијаста по природи, вечито дете у души, помало чудна и несхваћена. Укратко – срећна жена.
Пишем, читам, сликам, подучавам, радим са људима и за њих, трансформишем, мотивишем, стварам, играм се. Често са своја два дечака.
Некад ћутим, а некад говорим много. Али, истину само. На српском, енглеском и шпанском језику, а понекад „убодем" и по коју реч на руском...
Ако ћемо право, ја сам само велики сањар који верује у један сасвим другачији свет. Овај сам још као мала одлучила да мењам. Волим да будим људе, а ако су баш у дубоком сну, онда и вичем.
Вечити сам духовни трагалац и истраживач. Од ружног стално правим нешто лепо, па бих можда најпрецизније могла да се представим као – уметник душе.
На суптилан начин, бацам семе свесности по пољу живота и редовно га заливам љубављу и захвалношћу.

@jelenastefanovich

Луча из свог микрокосмоса
Бојана Тубић

Ја сам Бојана Тубић, професорка српског језика и књижевности, рођена 2. септембра 1983. године, Краљевчанка или Крагујевчанка, одлучити се не могу лако. Родни град волим, али Крагујевац обожавам. Заволела сам га пре него што сам почела у њему да студирам на Филолошко-уметничком факултету на одсеку за српски језик и књижевност. То је град који има душу, који ми је пружио најлепше дане живота, пријатеље, љубав и касније ПОРОДИЦУ.

Своју радну биографију сам започела у ОШ „Младост" Врњци, а касније је наставила у Гимназији Врњачка Бања. Пуних девет година била сам ПУТНИК намерник. Од 2016. године запослена сам у ОШ „Драгиша Луковић Шпанац" у Крагујевцу. Поносна сам што пуних 13 година радим посао који обожавам и што сам, кроз посао, у различитим градовима Србије, стекла пријатеље за цео живот. Ако бих себе по некој особини издвојила, то је способност да стичем пријатеље свуда где се задржим дуже од десет дана.

Као млад професор била сам препуна самокритике и сумње у себе. Ваљда је то део сазревања сваког наставника... Онда се десило да је моја школа приступила пројекту Школе мира и МПНТР-а „У свакој школи има понеки професор Коста Вујић". Тада сам гласовима ученика, добила плакету „Коста Вујић" која ме НЕ одређује као најбољег професора (да се не лажемо, има и бољих), већ представља као најкомплетнију личност своје професије. Од тог тренутка више ништа није било исто! Убедила сам себе у своје квалитете, јер су ми у томе оваквим одабиром помогли моји ђаци које бескрајно волим и поштујем. Од тада амбициозно крећем путем који ми је отворен.

Аутор сам акредитованог програма обуке„Ваннаставне активности – огледало школе". Учествујем у реализацији бројних пројеката: Квалитетно

образовање за све, Ђак репортер, Скајп часови са руском школом са Урала... Откривам и љубав према спортском новинарству. У својој школи постајем координатор пројекта „Ђак репортер" Савеза за школски спорт Србије. Већ пет година пишемо текстове за часопис „Пламенко" који четири пута годишње излази у оквиру „Спортског журнала", најтиражнијих спортских новина у Србији. Наша новинарска секција проглашена је за једну од најуспешнијих у Србији. Сваким новим текстом подсећамо себе да је у здравом телу ЗДРАВ и ДУХ.

На крају бих истакла да сам, заједно са учитељицом Биљаном Вуловић, идејни творац Електронске ревије „Просветионик". Нас две смо себе замислиле у лику Санчо Пансе, верног слуге Дон Кихота, који је у непрестаној бори са ветрењачама. И обе смо верне слуге госпође Просвете, која није савршена, али је ми јако поштујемо. „Просветионик" треба да зрачи лепим примерима из сваке учионице и да покаже да у свакој школи постоји неки професор који је луча из свог микрокосмоса.

@bojana.tubic